

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI  
FAKULTA PEDAGOGICKÁ  
CENTRUM BIOLOGIE, GEOVĚD A ENVIGOGIKY

**Analýza kurikula geografie pro 2. stupeň ZŠ  
v Coloradu, USA a porovnání s ČR**  
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Tereza de Wolfová**

*Přírodovědná studia, obor Geografie se zaměřením na vzdělávání*

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Pluháčková

**Plzeň 2018**

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně  
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 24. dubna 2018

.....  
vlastnoruční podpis

## PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Mgr. Markétě Pluháčkové za odborné vedení, konzultace, pomoc, cenné rady a připomínky při zpracování diplomové práce a za hlavně za čas, který této práci věnovala.

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Akademický rok: 2016/2017

**ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**  
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza DE WOLFOVÁ**

Osobní číslo: **P15B0092P**

Studijní program: **B1001 Přírodovědná studia**

Studijní obor: **Geografie se zaměřením na vzdělávání**

Název tématu: **Analýza kurikula geografie pro 2. stupeň ZŠ v Coloradu, USA a porovnání s ČR**

Zadávací katedra: **Centrum biologie, geověd a envigogiky**

**Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :**

1. Prostudování dostupných materiálů a zdrojů: kurikulární dokumenty, učebnice a odborné publikace.
2. Vytvoření analýzy vzdělávacího systému s důrazem na 2. stupeň ZŠ v ČR a jeho odpovídajícího stupně v USA, poté srovnání obou zemí.
3. Popsání postavení geografie v rámci vzdělávacího systému v obou zemích a jeho porovnání.
4. Zaměření se přímo na kurikulum a vzdělávací obsahy geografie ve státě Colorado, USA a ČR.
5. Vytvoření syntézy zjištěných výsledků.

Rozsah grafických prací:

Rozsah kvalifikační práce: 30-50 normostran

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

**Rámcové vzdělávací programy, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. [cit. 2017-05-30]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/skolskareforma/ramcove-vzdelavaci-programy>.**

**United States Department of Education [online]. [cit. 2017-05-30]. Dostupné z: <https://www.ed.gov/>.**

**Curriculum Overview Samples, Colorado Department of Education [online]. [cit. 2017-05-30]. Dostupné z: <https://www.cde.state.co.us/standardsandinstruction/curriculumoverviews>.**

**Curriculum by Grade, Jefferson County Public Schools. Jeffco Public Schools [online]. [cit. 2017-05-30]. Dostupné z: [http://www.jeffcopublicschools.org/academics/curriculum/curriculum.by\\_grade](http://www.jeffcopublicschools.org/academics/curriculum/curriculum.by_grade).**

**PRŮCHA, Jan. Srovnávací pedagogika: mezinárodní komparace vzdělávacích systémů. 2. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0191-5.**

**HOFMANN, Eduard, Hana SVOBODOVÁ a Petr KNECHT. Standardy geografického vzdělávání v Česku, na Slovensku a v USA. Necháme se inspirovat? PDF MU: Portál: [educoland.muni.cz](http://educoland.muni.cz), 2014.**


Vedoucí bakalářské práce:

**Mgr. Markéta Pluháčková**

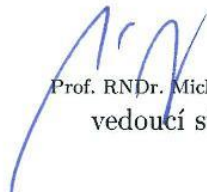
Centrum biologie, geověd a envigogiky

Datum zadání bakalářské práce: **15. června 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. června 2018**

  
RNDr. Miroslav Randa, Ph.D.  
děkan



  
Prof. RNDr. Michal Mergl, CSc.  
vedoucí střediska

V Plzni dne 26. září 2017

---

## OBSAH

1	ÚVOD .....	3
2	CÍLE PRÁCE .....	5
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA .....	6
3.1	KURIKULUM .....	6
3.2	SROVNÁVACÍ PEDAGOGIKA .....	7
4	METODY ZPRACOVÁNÍ .....	9
4.1	REŠERŠE LITERATURY .....	9
4.2	ROZHOVOR .....	11
4.3	KOMPARACE .....	12
5	VÝZKUM ČESKÁ REPUBLIKA .....	15
5.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZEMĚ .....	15
5.2	VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČR .....	15
5.3	RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM .....	17
5.3.1	Vzdělávací oblast Člověk a příroda .....	17
5.3.2	Geografie .....	18
5.3.3	Průřezová témata .....	20
5.4	ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM .....	21
6	VÝZKUM COLORADO, USA .....	25
6.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZEMĚ .....	25
6.1.1	Základní informace o státě Colorado .....	25
6.2	VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V USA .....	25
6.2.1	Národní úroveň .....	25
6.2.2	Státní úroveň .....	26
6.2.3	Lokální úroveň .....	27
6.2.4	Školní instituce .....	27
6.3	STRUKTURA VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU .....	29
6.3.1	Výchova v raném dětství (0-5 let) .....	29
6.3.2	K-12 Základní a střední vzdělávání (5-18 let) .....	29
6.4	ODDĚLENÍ ŠKOLSTVÍ STÁTU COLORADO .....	31
6.4.1	Vzdělávací standardy státu Colorado .....	31
6.4.2	Struktura státních vzdělávacích standardů .....	31
6.5	VYMEZENÍ PŘEDMĚTU GEOGRAFIE .....	32
6.6	VZDĚLÁVACÍ STANDARDY PŘEDMĚTU SOCIÁLNÍ VĚDY .....	33
6.6.1	Předmět Geografie .....	33
6.6.2	Očekávaná úroveň znalostí v 6. ročníku .....	33
6.6.3	Očekávaná úroveň znalostí v 7. ročníku .....	35
6.6.4	Očekávaná úroveň znalostí v 8. ročníku .....	37
6.7	VZDĚLÁVACÍ STANDARDY PŘEDMĚTU PŘÍRODNÍ VĚDY .....	38
6.7.1	Předmět Vědy o Zemi .....	39
6.7.2	Očekávaná úroveň znalostí v 6. ročníku .....	39
6.7.3	Očekávaná úroveň znalostí v 7. ročníku .....	41
6.7.4	Očekávaná úroveň znalostí v 8. ročníku .....	43
6.8	ŠKOLNÍ DISTRIKT JEFFERSON COUNTY PUBLIC SCHOOLS .....	46
6.9	ŘÍZENÝ ROZHOVOR .....	47
6.10	KURIKULUM CORE KNOWLEDGE .....	50
6.10.1	Charakteristika Core Knowledge Sequence .....	50

---

7	SROVNÁNÍ KURIKULA GEOGRAFIE V COLORADU, USA A ČR.....	52
8	DISKUSE.....	66
	ZÁVĚR.....	69
	RESUMÉ.....	71
	SEZNAM LITERATURY.....	72
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ.....	75
	PŘÍLOHY.....	I
	8.1.1 Obsah Core Knowledge Sequence.....	I

---

## 1 ÚVOD

Bakalářskou práci, která se zabývá analýzou kurikula geografie na druhém stupni základních škol v státě Colorado ve Spojených státech amerických a České republice, jsem si zvolila proto, že jsem chtěla využít znalosti a zkušenosti, které mi přinesl roční pobyt a studium na střední škole v Coloradu.

Colorado je země s odlišnou charakteristikou, historickým vývojem a kulturou, to vše se odráží v daném vzdělávání země.

Dané téma jsem si vybrala i z toho důvodu, protože mě zajímá, jakým způsobem je geografie vyučována v zahraničí, jelikož její znalost je v dnešním globalizovaném světě velmi důležitá.

Během času stráveného v Coloradu jsem se setkala s řadou lidí, kteří měli velmi malé znalosti z oblasti geografie. Vždy mě zajímalo, čím je tato neznalost způsobena, a proto jsem se rozhodla věnovat se tomuto tématu v rámci své bakalářské práce. Pokusila jsem se zhodnotit, jak se vlastně výuka geografie v Coloradu liší od výuky geografie v České republice.

Studium v Coloradu mi umožnilo získat mnoho informací o vzdělávacím systému USA, které mi následně pomohly se orientovat v dané problematice. Při letní návštěvě jsem navíc měla možnost se osobně zúčastnit výuky geografie na druhém stupni ZŠ v Coloradu a provést zde řízený rozhovor s učitelkou geografie.

Cílem práce je podat objektivní a podrobnou analýzu kurikula geografie pro 2. stupeň ZŠ ve státě Colorado a jeho následné porovnání s kurikulem v ČR. V práci charakterizují vzdělávací systémy státu Colorado a České republiky a vymezují druhý stupeň ZŠ. Po obecné charakteristice analyzují detailně systém kurikula geografie v obou zemích a podrobně popisují jeho strukturu, obsah, vymezení a jednotlivé vzdělávací plány. V závěru práce porovnávám kurikulum geografie z hlediska informací zjištěných v předchozích částech práce.

Pojem kurikulum je velice široký a vyjadřuje velké množství aspektů. V rámci práce se ho budu snažit co nejlépe vymezit a charakterizovat. Problematika kurikula a jeho tvorby je v dnešní době aktuální téma. Kurikulum a s ním související vzdělávací plány, obsahy a cíle,



---

procházejí v posledních letech změnami, jeho tvůrci se často nechávají inspirovat zahraničními vzdělávacími systémy a kurikuly.

Práce přináší vhled do geografického vzdělávání na druhém stupni ZŠ v Coloradu, které nám může pomoci porozumět, co a jak se učí studenti na druhém konci světa. Zároveň se můžeme inspirovat zahraničním kurikulem geografie a využít ho při vytváření změn v kurikulu českém.

---

## 2 CÍLE PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je analýza a porovnání kurikula geografie pro druhý stupeň ZŠ v České republice a ve státě Colorado ve Spojených státech amerických.

Dílčí cíle:

- Stručně popsat vzdělávací systémy v ČR a USA
- V rámci vzdělávacího systému USA vymezit odpovídající stupeň vzdělávání pro druhý stupeň ZŠ v ČR
- Provést detailnější rozbor obsahu geografického vzdělávání v rámci vymezeného stupně v USA (Colorado) a porovnat ho s obsahem geografického vzdělávání v ČR

---

### 3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

V závislosti na tématu a cílech bakalářské práce je nezbytné si vymezit pojem kurikulum a teorie srovnávací pedagogiky.

#### 3.1 KURIKULUM

Termín kurikulum (MAŇÁK J. et al., 2008) má svůj původ v latinském slově currere, které znamená běh, závod, závodiště. Znamé je jeho použití ve slově curriculum vitae, což se překládá jako běh života, životopis.

V pedagogickém kontextu lze termín kurikulum chápat jako spojení termínů vzdělávací systém, učební plán, učební osnovy, obsah učiva, průběh studia a proces jejich utváření.

Průcha, Walterová a Mareš (2001, s.110) vymezují tři základní významy tohoto pojmu:

1. „vzdělávací program, projekt, plán;
2. průběh studia a jeho obsah;
3. obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení.“

Průcha, Walterová a Mareš (2003) dále vysvětlují termín kurikulum jako „obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení.“

Kurikulum je rozsáhlý proces, který prochází vývojem od vytváření národních kurikulumárních dokumentů, po jejich upravování a rozvíjení ve školních dokumentech až po jejich realizování. (MAŇÁK J., 2008) „Vytváří se tak systém složitých vazeb, v nichž si však dominantní postavení zachovává obsah (učivo).“ (JANÍK T. et al., 2009)

Vymezení termínu tedy není jednoznačné a není ani jednotně chápáno. V českém školství nemá pojem kurikulum dlouho tradici, byl zaveden až začátkem 90. let 20. století se změnami ve vzdělávacím systému země.

V zahraniční pedagogice (WALTEROVÁ E., 1994) je termín kurikulum běžně používán a pokrývá široké pole významů. „V anglicky mluvících zemích se mezi pedagogy toto slovo běžně používá ve významu učební osnova, učební plán, učivo, studium, školní vzdělání a rozvrh hodin, tedy ve značně širokém pojetí“ (MULLEROVÁ L., 2000, s.10).

---

„Kurikulum v každé zemi je ovlivňováno spektrem faktorů politických, sociálních i ekonomických, tradicí a národní kulturou, v posledních 10 desetiletích také faktory mezinárodními. Filozofickým východiskem kurikula je pojetí člověka a vzdělávání jako specificky lidské činnosti. Kurikulum je determinováno nejen hierarchií hodnot a funkcí vzdělávání a školy ve společnosti, ale také vlastnostmi účastníků vzdělávacího procesu a prostředí, v němž je realizováno. Jeho kvalita závisí na sociální zkušenosti a úrovni poznání, na způsobech jejich transformace do kurikulárních projektů i na způsobech jejich implementace do vzdělávacího procesu.“ (WALTEROVÁ E., 1994, s.9)

Kurikulární dokument vymezuje koncepte, cíle, obsahy a způsoby vzdělávání. Národní kurikulum je státem garantovaný kurikulární dokument, který zahrnuje vzdělávací cíle, obsah učiva, očekávané výsledky žáků a směrnice k realizaci kurikula na školách v daném státě. V ČR lze národním kurikulem chápat Rámcové vzdělávací programy. (PRŮCHA J. et al., 2001)

Z hlediska termínu kurikulum se budu v práci zabývat vzdělávacími plány, jejich vznikem, průběhem studia, a především obsahem učiva. S tím dále souvisí vzdělávací systémy a kurikulární politika vybraných zemí.

### 3.2 SROVNÁVACÍ PEDAGOGIKA

Srovnávací pedagogika označuje teorie a výzkumy, které se zabývají popisem, zkoumáním, hodnocením a srovnáváním charakteristik vzdělávacích systémů v různých zemích. (PRŮCHA J., 2006)

Brickman (Comparative Education, 1992, s.184, In Průcha, 2006, s.35) popisuje srovnávací pedagogiku jako „analýzu vzdělávacích systémů a problémů ve dvou a více zemích, a to v kontextu jejich historických socioekonomických, politických, kulturních, náboženských a jiných výzkumných faktorů. Srovnávací pedagogika je interdisciplinární oblast výzkumu, která čerpá ze sociologie a ekonomie vzdělávacích procesů, z poznatků o jejich historickém vývoji a o současné vzdělávací politice.“ (PRŮCHA J., 2006, s.35)

Theisen a Adams (Comparative Education Research, 1990, s.286, In Průcha, 2006, s.36) uvádí: „Srovnávací pedagogika provádí výzkumné aktivity zaměřené na podrobné

---

dokumentování různých národních vzdělávacích systémů, se zaměřením na jejich organizační struktury, cíle edukace a edukační procesy.“ (PRŮCHA J., 2006, s.36)

---

## 4 METODY ZPRACOVÁNÍ

Při zpracování bakalářské práce jsem použila tyto metody:

- rešerše literatury
- řízený rozhovor
- metoda komparace

Podstatná část práce o vzdělávání, výuce a kurikulu ve Spojených státech amerických i řízený rozhovor, je vytvořena volným překladem z anglického do českého jazyka. Předpokladem pro psaní práce je proto znalost Anglického jazyka minimálně na úrovni C1 dle evropského jazykového rámce.

V práci dále čerpám ze zkušeností a informací získaných během ročního studia na střední škole v Coloradu, USA.

### 4.1 REŠERŠE LITERATURY

Rešerše literatury je výzkum založený na analýze dokumentů. Jejím výsledkem je soubor vhodné literatury, dokumentů a zdrojů, odpovídající tématu a cílům práce.

Nejdříve bylo potřeba provést rešerši literatury a zdrojů k získání vhodného souboru informací, jež se vztahují k tématu bakalářské práce, ty byly následně analyzovány.

Rešerši jsem začala metodou klíčových slov a vybrala jednotlivá klíčová slova, která vystihují mnou zvolené téma a cíle práce. Jako klíčová slova jsem zvolila slovo kurikulum, vzdělávací systém ČR, geografie. Protože se můj výzkum zabývá kurikulem ve státu Colorado, část klíčových slov je v angličtině: education in the USA, curriculum in the USA, Colorado education, geography. Dále jsem vybrala vhodné zdroje pro hledání informací, využila jsem internetové vyhledávače, internetové databáze a knihovní katalogy. Následně jsem si vybrala vhodnou rešeršní strategii, která je „*metodickým postupem, jak pomocí jednotlivých cílených kroků získat relevantní dokument.*“ (PAPÍK R., 2003). Použila jsem strategii stavebních kamenů, která spočívá ve vyhledávání informací a literatury pomocí skládání klíčových slov v rešeršní dotazy. (PAPÍK R., 2003).

Nejprve jsem provedla Orientační rešerši, která mi pomohla v počáteční orientaci v problematice tématu vzdělávacího systému a kurikula obou dvou zemí. Po analýze a zorientování se v nalezených informacích, dokumentech a literatuře jsem si určila další

---

klíčová slova jako např. RVP, ŠVP, druhý stupeň, Colorado Academic Standards, middle school. Ty jsem poté použila ve Výběrové rešerši, kdy jsem podle nich vyhledávala vhodné informace a materiály pro práci od hierarchicky nejdůležitějších po informace doplňující.

Všechny potřebné materiály a informace jsem našla v odborné literatuře, člancích a publikacích, internetových dokumentech a dalších zdrojích. Využila jsem tedy rešerši Druhově komplexní, která spojuje různé druhy zdrojů. (MATOUŠOVÁ M., 1988) Velká část informací a materiálů pochází z internetových zdrojů a to především z toho důvodu, že se práce týká výzkumu zahraničního kurikula, a právě tyto státní kurikulární dokumenty jsou veřejně dostupné na internetových stránkách státních oddělení a ministerstvech školství.

V části práce zabývající se Českou republikou, jsem čerpala z dokumentů vydaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, hlavně z kurikulárního dokumentu Rámcový vzdělávací program.

V hlavní části práce, která se věnuje kurikulu ve státě Colorado, USA, jsem nejdříve získala obecné informace o vzdělávacím systému USA z dokumentů vydaných Oddělením pro vzdělávání USA (U.S. Department of Education). Poté jsem se zaměřila přímo na stát Colorado a informace čerpala z dokumentů vydaných Oddělením školství státu Colorado (Colorado Department of Education), především pak ze Vzdělávacích standardů státu Colorado pro sociální a přírodní vědy (Colorado Academic Standards Social Science a Colorado Academic Standards Science).

Dílčí vzdělávací systémy, dokumenty, kurikula a osnovy učiva jsem následně podrobně analyzovala v rámci jednotlivých ročníků. Analýza dat je metoda vědeckého poznávání procesem faktického nebo myšlenkového rozkládání celku na strukturní části. (GAVORA P., 2000). V práci jsem použila kvalitativní metodu analýzy dat. Hendl (2008) uvádí, že při kvalitativní analýze jde o systematické organizování dat s cílem odhalit témata, pravidelnosti a vztahy. Analyzované informace jsem strukturovala do podobných hierarchicky uspořádaných kategorií v obou zemích, což mi poté usnadnilo komparaci kurikula.

K pochopení obsahu kurikulárních dokumentů je důležité při analyzování dat zohlednit kulturní, společenské a historické charakteristiky sledovaných zemí. (VLČEK P. et JÁNÍK T., 2010). V práci proto obecně analyzuji i charakteristiky České republiky a Colorada, USA.

---

## 4.2 ROZHOVOR

Sběr kvalitativních dat probíhal z části ve státě Colorado, USA na druhém stupni základní školy, a to řízeným rozhovorem s učitelkou předmětu sociální vědy a zároveň pozorováním výuky. Řízený rozhovor je výzkumný prostředek určený k shromažďování dat, založený na přímém ústním dotazování předem připravených otázek výzkumníkem a záznamu odpovědí respondenta. Ty se mohou zaznamenávat různě, např. písemně nebo diktafonem, a následně jsou analyzovány. (GAVORA P., 2000)

Podle Švaříčka (2007) je „rozhovor nejčastěji používanou metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu. Používá pro něj označení hloubkový rozhovor (in-depth interview), jež můžeme definovat jako nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek“. (Švaříček, 2007, s. 59)

Existují dva typy hloubkového rozhovoru, polostrukturovaný a nestrukturovaný. Polostrukturovaný rozhovor vychází z předem připraveného seznamu otázek týkajících se výzkumu. Nestrukturovaný rozhovor je naopak založen na jedné předem připravené otázce a na dalších otázkách dotazovaných na základě informací poskytnutých respondentem. Vzhledem k cílům rozhovoru jsem si vybrala rozhovor polostrukturovaný. Předem připravené otázky polostrukturovaného rozhovoru mohou doplnit otázky navazující, které vyvstávají z odpovědí respondenta. Ty pomáhají rozhovor doplnit a upřesnit výpovědi respondenta. Švaříček (2007) dodává, že „*navazující otázky jsou zásadní pro získání hloubky, detailu a jemných rozdílů.*“ Ještě před položením úvodních otázek je důležité představit sebe a téma práce. Respondent by měl souhlasit se spoluprací a nahráváním rozhovoru. (ŠVAŘÍČEK R., 2007, s. 168).

Cílem rozhovoru bylo získat více informací k tématu, potvrdit informace předem zjištěné analýzou literatury a především získat specifické informace a odborný pohled od přímého zdroje - učitele, tedy toho, kdo s kurikulárními dokumenty pracuje. Dalším cílem bylo zjistit, jak v reálném prostředí kurikulum a výuka geografie funguje.

V závislosti na cílech rozhovoru jsem si předem připravila otázky, na které jsem se ptala a doplňovala je otázkami navazujícími. Rozhovor jsem se souhlasem učitelky nahrávala na diktafon v telefonu, a poté ho přepsala do češtiny.



---

Předem připravené otázky:

- Jaké předměty a ročníky učíte?
- Můžete mi stručně popsat, jak v USA funguje kurikulum?
- Učíte podle kurikula vašeho distriktu?
- Jak moc si z pozice učitele můžete kurikulum upravit?
- Učíte předměty sociálních věd jednotlivě nebo dohromady?
- Kolikrát týdně mají studenti v rozvrhu předmět sociální vědy?
- Co při své výuce používáte za technologie a pomůcky?
- Zadáváte studentům často domácí úkoly?
- Na základě čeho hodnotíte studenty? Jak často a jakým způsobem je testujete znalosti žáků?
- Jak dlouho vyučujete zeměpis?

### 4.3 KOMPARACE

V závěru práce jsem použila metodu komparace pro srovnání jednotlivých částí kurikula geografie v USA a ČR. Ta zjišťuje shodné a rozdílné stránky různých jevů, informací či objektů a umožňuje stanovit shody, podobnosti a rozdíly. Metodou komparace vzdělávacích systémů se zabývá obor srovnávací pedagogika.

Metoda komparace srovnává „výchovně vzdělávací systémy, jejich části nebo systémy v různých zemích nebo různé koncepce. U této metody jde hlavně o klasifikaci, hodnocení a správnou interpretaci.“ (JŮVA V. et LIŠKAŘ Č., 1986)

Komparace podle Váňové (1998, s. 59) „představuje hledání shod, podobností a rozdílů mezi zdánlivě podobnými skutečnostmi a jejich hodnocením podle nějakých vyšších hledisek. Jejím podstatným znakem je pluralita objektů (pro srovnávání jsou vždy nutné dva nebo více objektů), v oblasti vzdělávání také globalita pedagogické situace (pro srovnání pedagogických jevů a faktů je třeba přihlížet ke školskému systému jako celku, a to jak z hlediska synchronního, tak i diachronního) a konečně srovnatelnost (srovnávat je možno pouze srovnatelné, tj. všechny aspekty nesmí být zcela heterogenní, nýbrž vedle odlišností také musí existovat i podobnosti).“

---

Podle Vlčka (2004) je předpoklad komparace různost předmětu srovnávání. Uvádí: „Aby se z komparace zrodily nové poznatky, je významná zvláště podobnost a také rozdílnost, pokud není příliš velká. Naproti tomu naprostá shoda nepřináší nic nového.“. Další předpoklad komparace je podle něj srovnatelnost, „srovnávat je totiž možno pouze srovnatelné“.

Vlček (2014) člení komparaci jako celek do následujících kroků:

- zjišťování dat,
- popis (deskripci),
- porozumění (interpretaci),
- tvorbu kostry (postavení jednotlivých charakteristik porovnávaných jevů vedle sebe),
- vlastní srovnávání (hledání kauzalit).

Jednotlivé kroky zjišťování dat, popis, porozumění se odkazují na metodu a postup rešerše a rozhovoru. Díky nim jsem mohla vytvořit kostru popisu vzdělávacího systému a kurikula ČR a Colorada. Vlastní srovnání jsem vytvořila v závěru práce.

Srovnávala jsem podle podobné hierarchické struktury (kostry) analýzy vzdělávacího systému a kurikula ČR a Colorada a na základě podobných kategorií. Začala jsem hierarchicky od nejobecnějšího, jako je charakteristika států, po nejkonkrétnější, jako je obsah jednotlivých kurikul. Navzájem jsem porovnávala kategorie dle principu srovnatelnosti, tedy ty, které byly i srovnatelné.

Hlavní porovnávané kategorie jsou:

- charakteristika zemí a vzdělávacích systémů
- systém a struktura kurikula
- odpovídající stupeň vzdělání
- struktura státních kurikulárních dokumentů
- vymezení předmětu geografie
- oblasti předmětu geografie
- obsah očekávaných výstupů a průkazných výsledků

---

V oblastech a kategoriích, které si navzájem odpovídaly i a porovnat tedy šly i, jsem se snažila hledat podobnosti a odlišnosti. Pro větší názornost jsem vytvořila tabulky určitých srovnávaných kategorií.

---

## 5 VÝZKUM ČESKÁ REPUBLIKA

### 5.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZEMĚ

Česká republika má dlouholetou tradici vzdělanosti obyvatelstva. V roce 1348 byla v Praze založena první univerzita ve Střední Evropě. Do roku 1774, kdy začala platit povinná šestiletá školní docházka pro děti od 6 do 12 let, se vzdělávání uskutečňovalo především v soukromých a církevních školách. V roce 1869 se délka povinné školní docházky prodloužila na 8 let.

### 5.2 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V ČR

Školství v České republice se vyznačuje vysokým stupněm decentralizace a jednotlivé odvětví státní správy a školy samotné mají vysoký stupeň autonomie. Státní správu vzdělávacího systému v ČR vykonává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT popř. ministerstvo školství) a další orgány státní správy, Česká školní inspekce, krajské úřady, obecní úřady s rozšířenou působností a ředitelé škol. Za financování školství odpovídá Ministerstvo školství. (MŠMT, 2018)

Vzdělávání na národní úrovni spadá do kompetence Ministerstva školství, které odpovídá za koncepci, stav a rozvoj vzdělávací soustavy. Určuje vzdělávací politiku a obsah vzdělávání.

Kurikulární politiku definuje Národní program rozvoje vzdělávání v České republice tzv. Bílá kniha. Ta je pojata jako „systémový projekt, formulující myšlenková východiska, obecné záměry a rozvojové programy, které mají být směrodatné pro vývoj vzdělávací soustavy ve střednědobém horizontu.“ (Bílá kniha, 2001). V Bílé knize jsou rozpracovány cíle vzdělávání, které plynou z nového školského zákona nový školský zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Ten „stanovuje zásady a cíle vzdělávání, dvoustupňový systém tvorby vzdělávacích programů (dokumentů), jimiž se má cílů dosahovat, a výchovně-vzdělávací soustavu, která je má realizovat. Tu tvoří školy, které uskutečňují vzdělávání na základě centrálně formulovaných rámcových vzdělávacích programů.“ (EURYDICE, 2009)

V návaznosti na Bílou knihu a nový školský zákon vznikla dvoustupňová struktura vzdělávacích programů a systém kurikula, státní a školní. Kurikulum je tedy tvořeno na dvou

---

úrovních, na úrovni státní jsou to Rámcové vzdělávací programy (RVP) a na úrovni školní jsou to Školní vzdělávací programy (ŠVP).

„Dvě úrovně zpracování kurikulárních obsahů (státní a školní) umožňuje centrálně zajistit jednotu požadavků na vzdělání všech členů společnosti, ale současně respektuje místní podmínky, individuální předpoklady a aktuální potřeby pro skupiny a jednotlivce.“ (MAŇÁK J. et al., 2008, s.36)

Rámcové vzdělávací plány tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů. RVP stanovují konkrétní vzdělávací cíle, formu, délku, klíčové kompetence, povinný obsah vzdělávání, rámcové učební plány a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů. Klíčové kompetence jsou součástí obecného základu vzdělávání a tvoří je znalosti univerzálně použitelné v životě, např. schopnost komunikovat, učit se nebo řešit problémy. RVP také vymezuje základní vzdělávací oblasti a průřezová témata. Vzdělávacích oblastí je devět: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie, Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a svět práce. Mezi průřezová témata patří Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova. Rámcový vzdělávací plán stanovuje organizační parametry základního vzdělávání tím, že vymezuje základní vzdělávací oblasti a minimální časové dotace na ně určené. (RVP, 2013)

Na základě obsahu a pravidel stanovených v jednotlivých RVP vydává ředitel školy školní vzdělávací program. Školní vzdělávací program si v souladu s RVP a podle podmínek školy vytváří škola, ředitel a pedagogický sbor. ŠVP vymezuje představy dané školy o způsobech realizace RVP. Obsah vzdělávání v něm může být uspořádán do vzdělávacích oblastí, modulů nebo předmětů. (RVP, 2013)

„Učivo vymezené v RVP je školám k realizaci v jednotlivých ročnících a vyučovacích předmětech jen doporučeno, ovšem na úrovni ŠVP se stává závazným.“ (MAŇÁK J. et al., 2008, s.36)

System vzdělávání se v České republice dělí na preprimární, základní (primární a nižší sekundární), vyšší sekundární, postsekundární neterciální a terciální vzdělávání. Vzdělávání ve veřejných a státních školách je bezplatné.

---

Preprimární vzdělávání se uskutečňuje v jeslích a mateřských školách. Předškolní vzdělávání v mateřské škole je povinné jeden rok před nástupem žáka do první třídy základní školy.

Povinná školní docházka v České republice trvá je dlouhá 9 let, vztahuje se na děti ve věku 6-15 let. Základní vzdělání je rozděleno na dva stupně, primární (5 let) a nižší sekundární (4 roky). Stejně tak je rozdělena i základní škola, dělí se na první stupeň (1-5 ročník) a druhý stupeň (6-9 ročník). Primární stupeň žáci plní na prvním stupni ZŠ. Na první stupeň navazuje přímo druhý stupeň ZŠ, jehož absolvováním splní žáci povinnou školní docházku. Mohou také absolvovat druhý stupeň povinné školní docházky na osmiletém (po 5. ročníku) nebo šestiletém (po 7. ročníku) gymnáziu, popřípadě osmileté konzervatoři. (EURYDICE, 2009)

Vyšší sekundární vzdělání se uskutečňuje především na středních školách, z nich část poskytuje všeobecné vzdělání a část odborné profesní vzdělání. Lze ho také absolvovat uskutečnit na čtyřletém gymnáziu, konzervatoři nebo v pokračování studia na osmi nebo šestiletém gymnáziu. Většina žáků studuje ve čtyřletých středoškolských oborech zakončených maturitní zkouškou, další pak část ve dvouletých nebo tříletých oborech střední odborné školy zakončených výučním listem.

Vstup do terciálního stupně vzdělání je podmíněn řádným ukončením středoškolského Pro vstup do terciálního stupně vzdělání je povinné řádné ukončení středoškolského vzdělání s maturitní zkouškou. Studenti se mohou hlásit jednak jak na vysoké školy nebo také na vyšší odborné školy.

## 5.3 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

### 5.3.1 VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA

Jednotlivé obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis. Autoři RVP nechtěli předmět Zeměpis dělit do dvou oblastí dle jeho přírodovědného i společenskovedního charakteru, proto ho zařadili pouze do vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Tato oblast se zabývá zkoumáním přírody, pomáhá žákům porozumět jí a zákonitostem jejích procesů. Podle RVP by se měli žáci naučit poznávat přírodu jako systém, který je vzájemně propojený, působí na sebe a ovlivňuje se. Dále by se měli naučit vnímat vliv přírody na člověka i člověka na přírodu a získat tak komplexní pohled na vztah mezi nimi.

---

Během studia je potřeba rozvíjet důležité dovednosti, naučit se pozorovat, experimentovat, měřit, zkoumat a analyzovat zjištěné výsledky. Záleží však na jednotlivých učitelích, jak cílů vzdělávání dle RVP dosáhnou. Této vzdělávací oblasti předchází na prvním stupni ZŠ vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. (RVP, 2013)

Vzdělávání v oblasti Člověk a příroda vede žáka k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že ho učí zkoumat přírodní fakta pomocí pozorování a měření, uvědomovat si jejich vzájemné souvislosti, také souvislosti mezi člověkem a přírodním prostředím, přemýšlet o příčinách a důsledcích přírodních procesů a navrhnout různá řešení problémů. (RVP, 2013)

### **5.3.2 GEOGRAFIE**

V Rámcovém vzdělávacím plánu je předmět geografie pojmenován českým názvem zeměpis.

„Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je, v zájmu zachování celistvosti oboru, umístěn celý v této vzdělávací oblasti.“ (RVP, 2013)

Rámcový vzdělávací program (2013) popisuje vzdělávací obsahy jednotlivých oborů pro celý druhý stupeň dohromady. Vzdělávací obsah oboru Zeměpis je rozdělen do sedmi částí: Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie; Přírodní obraz Země; Regiony světa; Společenské a hospodářské prostředí, Životní prostředí; Česká republika a Terénní geografická výuka, praxe a aplikace. Ty jsou poté dále rozděleny do dvou částí, očekávané výstupy a učivo. Očekávané výstupy vymezují předpokládanou způsobilost žáků využívat získané znalosti a dovednosti v běžném životě. Učivo pak udává znalosti a pojmy, které patří do dané kapitoly.

#### **1) Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie**

Žáci se v této kapitole učí organizovat a hodnotit geografická data a informace z různých tabulek, grafů, diagramů a dalších zdrojů, používat základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii, hodnotit geografické jevy a procesy v krajině a vzájemné souvislosti mezi nimi, vytvářet mentální mapy pro orientaci a vnímání okolního světa.

Obsah učiva je rozdělen do dvou částí. Do části Komunikační geografický a kartografický jazyk patří obecné geografické, kartografické a topografické pojmy a útvary; kartografické produkty jako je např. mapa, globus, symboly; statistická data, tabulky a základní

---

informační geografická média a zdroje dat. Do učiva v části Geografická kartografie a topografie spadá určování zeměpisné polohy, zeměpisné souřadnice, poledníky a rovnoběžky, měřítko a světové strany.

## 2) Přírodní obraz Země

Kapitola Přírodní obraz Země pojednává o Zemi ve vesmíru a krajinné sféře. Hodnotí postavení Země ve vesmíru a důsledky jejích pohybů, srovnává jí s dalšími tělesy sluneční soustavy, rozlišuje části přírodní sféry, klasifikuje tvary zemského povrchu a vysvětluje vnitřní a vnější procesy v přírodě.

Obsah učiva zahrnuje informace o fyzických vlastnostech Země, jejím pohybu ve vesmíru, střídání dne, noci a ročních období, časovém pásmu a světovém čase, systému přírodní sféry na krajinné a planetární úrovni, geografických pásech a šířkových pásmech, přírodních oblastech a krajinné sféře.

## 3) Regiony světa

Žáci se v kapitole Regiony světa učí lokalizovat na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa, srovnávat je mezi sebou dle přírodních i společenských charakteristik, hodnotit přírodní, kulturní, hospodářské a politické poměry regionů světa. Mezi učivo v této kapitole patří především rozdělení světa na regiony dle přírodních a společenských charakteristik a následná charakteristika těchto regionů z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů jako jsou např. podnebné, jazykové a náboženské. (poměry?)

## 4) Společenské a hospodářské prostředí

Žáci se v kapitole prostředí učí posuzovat a hodnotit vzájemné vlivy a jednotlivé charakteristiky společenského a hospodářského prostředí, porovnávat státy či regiony dle odlišných i podobných znaků, lokalizovat hlavní hospodářské oblasti a světové energetické a surovinové zdroje. Mezi učivo patří znalosti o obyvatelstvu, jeho pohybu a dynamice, o společenských, politických a hospodářských procesech světa např. o sídelní struktuře, urbanizaci a suburbanizaci. Obsah učiva dále zahrnuje informace o rozmístění a struktuře světového hospodářství, o ukazatelích rozvoje a o regionálních společenských, politických a hospodářských útvarech jako jsou např. státy, kraje, aglomerace, hlavní a periferní hospodářské oblasti, bezpečnostní a hospodářská seskupení států či oblasti konfliktů.

## 5) Životní prostředí



---

Kapitola Životní prostředí pojednává především o vztahu mezi přírodou a společností. Žáci se seznamují s různými typy krajiny a krajinných sfér, znají příklady přírodních a kulturních krajinných složek i prvků, rozmístění hlavních biomů a rizika přírodních či společenských vlivů na životní prostředí. Obsah učiva obsahuje znalosti o krajině a jejích typech, trvale udržitelném rozvoji, globálních přírodních problémech lidstva a zásadách ochrany přírody a životního prostředí.

#### 6) Česká republika

Kapitola Česká republika je zaměřena na přírodní a společenské poměry země, jednotlivých regionů a místní oblasti dle bydliště žáka. Žáci se učí hodnotit a porovnávat regiony dle různých poměrů, lokalizovat kraje, oblasti a přírodní i společenské charakteristiky země. Chápu Českou republiku a její potenciál v evropském i světovém kontextu. Učivo se zabývá místním regionem, jeho potenciálem, charakteristikami a vztahy k okolí. Dále obsahuje rozsáhlé učivo o České republice, o přírodních poměrech např. poloze, rozloze, členitosti a také o společenských charakteristikách jako je obyvatelstvo, hospodářství, politické procesy či postavení ČR v mezinárodním kontextu. Zahrnuje také informace o regionech ČR, krajském členění, státní správě a spolupráci mezi jednotlivými regiony.

#### 7) Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Žáci se během terénní výuky a exkurzí učí bezpečně pohybovat a orientovat v terénu, určovat světové strany, používat a řídit pohybovat se podle mapy a azimutu, hodnotit různé přírodní jevy. Seznámí se také s tím, jak se chovat a co dělat při nebezpečí živelných pohrom.

### **5.3.3 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA**

Průřezová témata se zabývají aktuálními problémy současného světa a jsou zahrnuta do školních vzdělávacích programů napříč vzdělávacími oblastmi. K předmětu zeměpis se vztahují průřezová témata Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, to se věnuje důsledkům globálních vlivů na životní prostředí, Multikulturní výchova, kde se téma zabývá vztahy mezi národními a etnickými skupinami a Environmentální výchova, která se zabývá souvislostmi částí krajinné sféry, funkcí jednotlivých ekosystémů a obnovitelnými zdroji surovin a energie. (RVP, 2013)

---

## 5.4 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

K analýze kurikula a vzdělávacích obsahů na školní úrovni jsem si zvolila tři odlišné školní vzdělávací programy, a to konkrétně škol 22. ZŠ Plzeň, 6. ZŠ Cheb a ZŠ Velký Polom. Všechny jsou veřejně dostupné na internetových stránkách jednotlivých škol. Školy jsem vybrala náhodným výběrem a dle odlišnosti jejich struktury a obsahu předmětu geografie ve vzdělávacím programu.

Školní vzdělávací programy si mohou školy (tzv. ředitelé a pedagogický sbor) tvořit podle vlastního uvážení v souladu s obsahem a pravidly Rámcového vzdělávacího programu. Některé ŠVP pouze upravují RVP, zatímco jiné do něj podrobně rozepisují, člení a charakterizují výstupy předmětu, učivo předmětu a průřezová témata.

Například 22. ZŠ podrobně rozděluje jednotlivé vzdělávací oblasti zeměpisu v ŠVP na Rámcovém vzdělávacím programem dané Očekávané výstupy žáka, charakterizuje školou určené Konkretizované výstupy žáka a Konkretizované učivo, navíc také přidává a charakterizuje Průřezová témata a přesahy. (ŠVP 22. ZŠ Plzeň, 2016).

Základní škola Velký Polom má naopak vzdělávací oblasti zeměpisu v ŠVP velmi stručně rozdělené. Pro jednotlivé oblasti pouze upravuje RVP dané Očekávané výstupy, přidává Průřezová témata a kopíruje obsah učiva popsany v RVP. (ŠVP Velký Polom, 2013).

Ve školních plánech jsou RVP rozděleny do ročníků, a je udána hodinová dotace. Ve všech třech analyzovaných ŠVP je obsah oboru Zeměpis vyučován v rámci samostatného vyučovacího předmětu s názvem Zeměpis. Jeho týdenní časová dotace se mění napříč ročníky a školami. Jak můžeme vidět níže v tabulce, obvyklá časová dotace je 2 hodiny týdně pro každý ročník.

Tabulka 1, Týdenní časová dotace pro předmět geografie

	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
22. ZŠ Plzeň	2 hodiny	2 hodiny	2 hodiny	1 hodina
6. ZŠ Cheb	2 hodiny	2 hodiny	1 hodina	2 hodiny
ZŠ Velký Polom	2 hodiny	2 hodiny	2 hodiny	2 hodiny

Zdroj: vlastní zpracování (ŠVP 22. ZŠ Plzeň, 2016; ŠVP Velký Polom, 2013, ŠVP 6. ZŠ Cheb, 2016)

Sedm oblastí vzdělávacího oboru Zeměpis je v každém z analyzovaných ŠVP rozděleno do jednotlivých ročníků. Jednotlivé oblasti jsou rozděleny podle jednotlivých ročníků a škol viz. *Tabulka 2, Rozdělení vzdělávacích oblastí geografie do ročníků*. Některé oblasti se vyučují ve více ročnících, většinou je to oblast Regiony světa, Terénní výuka, praxe a aplikace a Společenské a hospodářské prostředí. V šestém ročníku se žáci vzdělávají obvykle v oblasti Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie a Přírodní obraz Země. V sedmém ročníku se vyučuje nejobsáhlejší oblast vzdělávání, kterou je oblast Regiony světa. Ty jsou v jednotlivých ŠVP rozděleny do podoblastí dle jednotlivých kontinentů. V osmém ročníku se obvykle probírá oblast Společenské a hospodářské prostředí a Regiony světa. V devátém ročníku se většinou vyučuje oblast Česká republika a Terénní geografická výuka, praxe a aplikace.

Tabulka 2, Rozdělení vzdělávacích oblastí geografie do ročníků

	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
22. ZŠ Plzeň	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie  Přírodní obraz Země  Terénní geografická výuka, praxe a aplikace  Regiony světa	Regiony světa	Česká republika  Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	Společenské a hospodářské prostředí  Životní prostředí
6. ZŠ Cheb	Přírodní obraz Země  Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie  Regiony světa  Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	Regiony světa	Regiony světa  Společenské a hospodářské prostředí	Společenské a hospodářské prostředí  Česká republika  Životní prostředí  Terénní geografická

				výuka, praxe a aplikace
ZŠ Velký Polom	Přírodní obraz Země  Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie  Regiony světa  Životní prostředí	Regiony světa  Společenské a hospodářské prostředí  Životní prostředí	Regiony světa  Společenské a hospodářské prostředí	Česká republika  Terénní geografická výuka, praxe a aplikace

Zdroj: vlastní zpracování (ŠVP 22. ZŠ Plzeň, 2016; ŠVP Velký Polom, 2013, ŠVP 6. ZŠ Cheb, 2016)

V analyzovaných ŠVP má nejrozsáhleji popsany obsah učiva ŠVP 6. ZŠ Cheb. Oblast Regiony světa má rozdělené na kategorie a do nich zařazuje jednotlivé body učiva.

Obsah učiva oblasti Regiony světa je rozdělen následovně:

- Geografie světadílů a oceánů: Indický oceán, Austrálie, Tichý oceán a Oceánie, Antarktida, Arktida a Severní ledový oceán
- Afrika: poloha a rozloha, členitost, povrch a vodstvo, podnebné a vegetační pásy, ekologické problémy, ochrana ŽP, nerostné suroviny, průmysl a zemědělství, obyvatelstvo, oblasti Afriky, modelové státy (Egypt, Keňa, Nigérie, Jižní Afrika (JAR))
- Amerika: poloha a rozloha, členitost, povrch a vodstvo, podnebné a vegetační pásy, ekologické problémy, ochrana ŽP, nerostné suroviny, průmysl a zemědělství, obyvatelstvo, regiony Ameriky, modelové státy (Kanada, USA, Mexiko, Karibská oblast, Brazílie, Andské státy), ochrana člověka při atmosférických poruchách (větrné smrště, tornáda)
- Atlantský oceán
- Asie: poloha a rozloha, členitost, povrch a vodstvo, podnebné a vegetační pásy, ekologické problémy, ochrana ŽP, nerostné suroviny, průmysl a zemědělství, obyvatelstvo, regiony Asie, vybrané státy (Čína, Japonsko, Indie)

- 
- Evropa: poloha a rozloha, členitost, povrch a vodstvo, ochrana člověka za mimořádných událostí (sesuvné a lavinové pohyby), podnebné a vegetační pásy, nerostné suroviny, obyvatelstvo, oblasti Evropy: Střední Evropa, Západní Evropa, Severní Evropa, Jižní Evropa, Jihovýchodní Evropa, Východní Evropa, modelové státy (Slovensko, Německo, Francie, Velká Británie, Rusko)

(ŠVP 6. ZŠ Cheb, 2016)

Základní škola Velký Polom má stejnou oblast Regiony světa v rámci obsahu učiva rozdělenou do třech kategorií, podle ročníků, ve kterém je vyučována.

- 6. ročník: Afrika, Austrálie, Antarktida, Indický a Tichý oceán
- 7. ročník: Amerika, Asie, Atlantský a Severní ledový oceán
- 8. ročník: Evropa

(ŠVP ZŠ Velký Polom, 2013)

Obsáhlost učiva určeného jednotlivými ŠVP pro dané vzdělávací oblasti je odlišný napříč školami.

---

## **6 VÝZKUM COLORADO, USA**

### **6.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZEMĚ**

Spojené státy americké jsou demokratická federativní prezidentská republika v Severní Americe. Je tvořena 50 státy, federálním distriktem, 5 nezávislými zámořskými územími a dalšími 11 ostrovy bez populace. Na federální úrovni má zákonodárnou moc Kongres, ten se skládá ze Senátu a Sněmovny reprezentantů a výkonnou moc má prezident. Každý z 50 států má poté svoje vlastní vlády, které mají široké pravomoci, co se týká fungování státu. Státní vlády se dělí na 3 části - výkonnou, v čele s Guvernérem a jednotlivými Odděleními např. pro vzdělávání nebo zemědělství, zákonodárnou a soudní. (Official Guide to Government Information and Services, 2018)

Počet obyvatel přesahuje 325 miliónů. Země je tvořena především přistěhovalci a z malé části také původními obyvateli, indiány a eskymáky (Inuity). Od konce 15. století sem mířili přistěhovalci hlavně z Evropy a vytvářeli zde kolonie. Právě v době kolonizace se zde začínají otevírat první školy, jejichž fungování zajišťovaly jednotlivé kolonie, kterých bylo 13. Republika byla založena v roce 1776 vyhlášením nezávislosti na Velké Británii. Na počátku 19. století začaly vznikat veřejné školy, do té doby bylo školství pouze soukromé. Od poloviny 19. století začaly jednotlivé státy zavádět povinné základní školní vzdělání od 8 do 14 let. (General Information, 2008)

#### **6.1.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O STÁTĚ COLORADO**

Colorado je vnitrozemním státem na středozápadě USA. Byl založen v roce 1876. Jeho západní část pokrývají Skalisté hory a východní část prairie. V roce 2010 žilo na území Colorada přes 5 miliónů obyvatel. Rasové složení je různorodé s velkým podílem obyvatel hispánského nebo latinskoamerického původu.

### **6.2 VZDĚLÁVACÍ SYSTÉM V USA**

#### **6.2.1 NÁRODNÍ ÚROVEŇ**

Americký vzdělávací systém se velmi liší od systémů ve většině ostatních zemí. Americká federální vláda nemá ve Spojených státech žádný přímý vliv na vzdělání. Nefunguje žádné národní ministerstvo školství ani rámcový vzdělávací program. Místo toho zde existuje celá řada federálních, státních a lokálních zákonů, soudních rozhodnutí a regulací, které definují různé aspekty decentralizovaného vzdělávacího systému. Dále zde platí pravidla a politiky

---

vytvořené vzdělávacími asociacemi, jednotlivými školami a odbory, ty mají často právní postavení rozhodovat ve věcech, které spadají do pole jejich působnosti. (General Information, 2008)

To znamená, že jsou za systém vzdělávání odpovědné hlavně jednotlivé státy a místní vlády. Přestože má americká federální vláda velmi omezenou roli v provozování vzdělávacího systému USA, poskytuje pomoc při podpoře vzdělávání v celé zemi, prosazuje vzdělávací politiky, programy a reformy národního rozsahu, poskytuje informace a statistiky o vzdělávání na národní a mezinárodní úrovni a přispívá do národního vzdělávacího rozpočtu 10 %. (The Federal Role, 2008)

Vedoucí federální agenturou ve vzdělávání je U.S. Department of Education. Její role jsou omezeny na stanovení výše federální finanční pomoci pro vzdělávání a správu programů, shromažďování údajů o amerických školách a zaměření pozornosti národa na klíčové otázky ve vzdělávání. Dále zajišťuje rovný přístup ke vzdělávání a zákaz diskriminace. (The Federal Role, 2008)

### **6.2.2 STÁTNÍ ÚROVEŇ**

Vlády státní a územní samosprávy USA vykonávají přímý dohled nad většinou aspektů vzdělávání na všech úrovních. Vykonávají politické, administrativní a fiskální funkce, které jsou často prací ministerstva školství v zemích s centralizovanými vzdělávacími systémy. Vzdělávání je největší položkou v rozpočtu všech 50 států. (The State Role, 2008)

Každý stát v USA má svoje oddělení vzdělávání (Department of Education) a zákony upravující rozpočet, finance, školy, zaměstnance, školní docházku, směrnice a kurikulum. Jednotlivá oddělení vzdělávání vytváří celostátní kurikulumní rámce a rozhodují o délce trvání povinné školní docházky. (CORSI-BUNKER A., 2018)

Míra, do jaké státy a území řídí systém vzdělávání, záleží na jejich ústavách, stanovách a nařízeních. Mezi úkoly vykonávané státními orgány patří:

- Poskytování finančních prostředků na veřejné vzdělávání na všech úrovních.
- Schvalování provozu soukromých škol, veřejných a soukromých vysokých škol.
- Dohled nad místními školními radami.
- Stanovení obecných kurikul, osnov, norem, výstupů a hodnocení.
- Schvalování a udělování licencí učitelům.

- 
- Dohled na poskytování vzdělávání pro osoby se zdravotním postižením a zvláštními potřebami.

(The State Role, 2008)

### **6.2.3 LOKÁLNÍ ÚROVEŇ**

V každém státu je veřejný vzdělávací systém dále rozdělen do místních školních distriktů (local school district), které jsou spravovány školní radou (school board) reprezentující místní komunitu. (CORSI-BUNKER A., 2018)

Školních distriktů je v USA přes 14 000. (The Local Role, 2008) Distrikty se mohou lišit svou velikostí, mohou být jak malé, zahrnující jedno malé město nebo okres, nebo velmi velké, zahrnující velké metropole. Jsou odpovědné za koordinaci vzdělávacích politik, za změny v potřebách vzdělávání v místní komunitě a za zavádění nových vzdělávacích programů a kurikul. (CORSI-BUNKER A., 2018) Provozují školy a najímají, dohlížejí a přijímají učitele. (The Local Role, 2008) Rovněž delegují jistou míru svobody nebo nezávislosti na každou jednotlivou školu v rámci svého okresu (s výjimkami, jakou jsou obecná pravidla týkající se zdraví a bezpečnosti). (CORSI-BUNKER A., 2018) Školní rady vykonávají politický dohled nad rozpočty, zaměstnanci a dohlížejí na lokální školní kurikula v rámci státních směrnic. Tato lokální úroveň školství je srdcem primárního a sekundárního stupně vzdělávacího systému USA. (The Local Role, 2008)

### **6.2.4 ŠKOLNÍ INSTITUCE**

Veřejné školy jsou řízeny školními distrikty a školní radou. Školní politiky a tendence vzdělání mají proto tendenci být v distriktu jednotné a zároveň se lišit napříč distrikty. (The School Role, 2008)

Veřejné školy jsou spravovány v rámci distriktu a jeho požadavků, a proto je jejich autonomie omezená. Státy se liší ohledně autonomie, kterou dávají školám při tvorbě kurikula. Většinou však ukládají pouze základní celostátní kurikulární rámec, který si mohou školy upravit. (The School Role, 2008)

Veřejné školy pokrývají většinu svých školních výdajů z místních daní, které se často liší ve své výši podle toho, jak je jaký okres nebo město finančně schopný. Americké školy tak mají tendenci odrážet vzdělávací hodnoty a finanční schopnosti komunit, ve kterých se nacházejí. Proto mezi školami existují obrovské rozdíly, pokud jde o předměty, kurzy a další aktivity, vždy totiž závisí na tom, kde se škola nachází. Přesto zde existují některé společné



---

body, jako je například rozdělení vzdělávacího systému na tři úrovně: základní/primární vzdělávání, sekundární vzdělávání a vysokoškolské vzdělávání. Formální školní docházka trvá 12 let, až do věku 18 let. Povinná školní docházka končí ve věku 16 let ve většině států, ale některé zbývající státy vyžadují, aby studenti navštěvovali školu až do věku 17 nebo 18 let. (CORSI-BUNKER A., 2018) Podle zákona 22-33-104 Compulsory school attendance je ve státě Colorado povinná školní docházka od 6 do 17 let. (CDE, 2018)

Všechny děti ve Spojených státech amerických mají přístup do veřejných státních škol. V soukromých a náboženských školách musí studenti platit školné. Mnoho států a místních komunit zajišťuje školy a speciální třídy pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně těch s emocionálními problémy a problémy chování, poruchami učení, komunikačními problémy, sluchovým nebo tělesným postižením. Většina veřejných škol má programy pro nadané a talentované děti. (CORSI-BUNKER A., 2018)

Soukromé základní a střední školy jsou provozovány nezávislými sdruženími nebo náboženskými organizacemi a řízeny vlastní správní radou. Vytvářejí si vlastní kurikula a akademické postupy. Přesto však věnují velkou pozornost místním a školním vzdělávacím programům s cílem usnadnit žákům přestup z a do veřejných škol a zajistit, aby studenti splnili standardy státního vzdělání. (The School Role, 2008)

Kromě běžných veřejných a soukromých škol existují další alternativní formy vzdělávání, které jsou legálně uznávané. Jedním z nich jsou Charter School. Charter školy jsou založené rodičovskými skupinami, veřejnými komunitami nebo organizacemi k plnění specifických potřeb žáků, sloučení specifických skupin obyvatelstva nebo dodržování speciálního kurikula a učebních postupů. Školy se většinou vyznačují silným akademickým programem a specifickými vzdělávacími postupy. Jsou financovány ze státních prostředků, ale jsou osvobozeny od distriktních předpisů. Charter školy fungují na základě charteru, smlouvy mezi školou a státem, která stanovuje školní poslání, program, cíle, způsoby hodnocení a cílovou skupinu studentů. Tyto chartery trvají obvykle 3-5 let a jsou obnovitelné. Od počátku devadesátých let bylo založeno přes 3000 charterových škol. (The School Role, 2008)

Další alternativní školou jsou Magnet Schools. Jsou to veřejné školy, které se odlišují speciálním zaměřením nebo způsobem výuky. Příkladem je zaměření na vědu, technologii, umění nebo kariérní vzdělání. Tyto školy jsou většinou spojeny s normálními veřejnými

---

školy. Hlavním účelem Magnet Schools je podporovat rovnocenný přístup k alternativní výuce pro menšinové skupiny. (The School Role, 2008)

## 6.3 STRUKTURA VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

### 6.3.1 VÝCHOVA V RANÉM DĚTSTVÍ (0-5 LET)

Denní péče (DayCare) se zaměřuje na náhradní péči o děti v raném dětství až na 12 hodin denně, zatímco jejich rodiče jsou nepřítomni. Denní péče není povinná a hradí si ji sami rodiče.

Předškolní zařízení (nazývané jako Pre-K nebo PreKindergarten) je první formální učební prostředí, které dítě obvykle v USA navštěvuje. Účast dětí zde není povinná a platí se školné. Od věku 3 až 4 let se tam děti připravují na více didaktickou mateřskou školu. V tomto předškolním zařízení se soustředí na rozvoj společenského a kognitivního vývoje a tělesného rozvoje. Děti se zde učí abecedu, barvy a další základy. (CORSI-BUNKER A., 2018)

### 6.3.2 K-12 ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ (5-18 LET)

Termín K-12 se používá pro základní a střední školy, od mateřské školy před prvním ročníkem základní školy po středoškolské vzdělání (12. ročník). V každé místní komunitě obvykle převažuje jeden ze 4 modelů vzdělávání.

#### 1. Model 1+5+3+4

K-5: mateřská škola (1 rok) a první stupeň základní školy (5 let), Middle school druhý stupeň základní školy (3 roky), High school střední škola (4 roky)

#### 2. Model 1+6+3+3

K-6: mateřská škola (1 rok) a první stupeň základní školy (6 let), Junior High school druhý stupeň základní školy (3 roky), Senior high school střední škola (3 roky)

#### 3. Model 1+8+4

K-8: mateřská škola (1 rok) a první a druhý stupeň základní školy (8 let), High school střední škola (4 roky)

#### 4. Model 1+6+6

K-6: mateřská škola (1 rok) a základní škola (6 let), Junior and Senior High school kombinovaná (6 let)

---

Z těchto modelů je pro stát Colorado nejčastější první model. Děti vstupují do školní docházky okolo věku 5 let. Mateřská škola (Kindergarten) je pro děti tradiční první třídou, které se účastní. Děti na prvním stupni základní školy (Elementary school) jsou obvykle po celý den v jedné třídě s jedním učitelem. Po absolvování prvního stupně základní školy se žáci dostávají na druhý stupeň základní školy (Middle school nebo Junior high school). Middle school odpovídá druhému stupni ZŠ v České Republice, přestože je dlouhý pouze tři ročníky (6-8. ročník) oproti čtyřem (6-9. ročník) v ČR. Middle school mohou být ve stejné škole jako první stupeň, nebo je to naprosto samostatná škola. Studenti se zde obvykle během dne přesouvají ze třídy do třídy, a mají jiného učitele a jinou skupinu spolužáků na každý předmět. Mohou si zde volit předměty ze širokého výběru povinných a volitelných předmětů. Každý den v týdnu mají studenti stejný rozvrh povinných předmětů. Délka jedné vyučovací hodiny se liší napříč školami, nejčastěji je však dlouhá minut. Na prvním a druhém stupni tráví žáci ve škole okolo 6,5 – 7 hodin denně. Školy nabízejí také možnost kroužků a družiny před školou nebo po škole. (CORSI-BUNKER A., 2018) V USA je přes 117,000 základních škol (první a druhý stupeň). (The School Role, 2008)

Na střední škole se studentům říká v prvním ročníku freshman, v druhém sophomore, ve třetím junior a ve čtvrtém senior. Mají zde velký výběr volitelných předmětů a úroveň povinných předmětů, proto se mohou zaměřit na to, co je zajímavé a co by chtěli studovat dále na vysoké škole. Studenti tráví ve škole v průměru 7,5 hodiny denně. Během 5 let musí nasbírat určitý počet kreditů za splněné předměty, aby mohli řádně ukončit střední školu a dostat středoškolský diplom High School Diploma. Nemají tu žádné závěrečné zkoušky jako je například maturita v České Republice. Počet a kombinace povinných předmětů si určuje každý školní okres. (CORSI-BUNKER A., 2018)

Pouze se středoškolským diplomem se studenti mohou hlásit na vysoké školy. Dalším kritériem k přijetí je studijní průměr (GPA – grade point average) z předmětů absolvovaných během čtyř let studia. Studenti ve čtvrtém ročníku si mohou vybrat, zda absolvují testy SAT (Scholastic Amplitude Tests) nebo ACT (American College Tests). Testy SAT a ACT jsou vytvářeny nezávislými organizacemi a testované znalosti jsou z oblastí matematiky, angličtiny, čtení, psaní. V testu ACT se navíc testují znalosti z oblasti přírodních věd. Testy se od sebe liší strukturou, typem otázek a bodováním. Výsledek těchto testů je dalším kritériem pro přijímání na vysoké školy. (CORSI-BUNKER A., 2018)

---

## 6.4 ODDĚLENÍ ŠKOLSTVÍ STÁTU COLORADO

Oddělení školství v Coloradu, anglicky Colorado Department of Education (zkr. CDE), poskytuje vedoucí postavení, zdroje, podporu a odpovědnost pro 178 školních distriktů, 1836 škol a přibližně 889 000 studentů veřejných škol. CDE je odpovědné za provádění a kontrolování dodržování státních a federálních školních zákonů a rozdělování státních a federálních financí. Oddělení je řízeno státní radou pro vzdělávání, jejíž členové jsou pověřeni dohledem nad veřejnými školami. Členové mají četné povinnosti a pravomoci stanovené ve státním právu. Státní rada se skládá ze sedmi volených představitelů zastupující jednotlivé kongresové obvody. Členové pracují bez finanční odměny po dobu šesti let. (CDE, 2018)

### 6.4.1 VZDĚLÁVACÍ STANDARDY STÁTU COLORADO

Oddělení školství v Coloradu vydalo a přijalo v roce 2009 vzdělávací normy Colorado Academic Standards podle zákona 08-212, pojmenovaném Colorado's Achievement for Kids. (CDE, 2018) Vzdělávací standardy pomáhají učitelům zajistit, aby měli jejich žáci vhodné znalosti a dovednosti, potřebné do dalšího vzdělávání nebo zaměstnání. Colorado Academic Standards jsou standardy, které definují předpoklady znalostí a dovedností, které studenti musí vědět a umět na konci každého ročníku a zároveň dávají školám a učitelům svobodu toho, jak standardy pojmout a zařadit je do výuky. Všechny školní distrikty v Coloradu jsou povinny vytvářet kurikula odpovídající standardům. Standardy jsou vytvořeny pro 10 oblastí vzdělávání a rozděleny jednotlivě po ročnících od mateřské školy po 12 ročník. Tyto oblasti jsou hudba; tanec; výtvarné umění; hra a divadelní umění; zdravotní výchova; tělesná výchova; matematika; čtení, psaní a komunikace; přírodní vědy; sociální vědy; a světové jazyky. V roce 2010 dále vytvořilo oddělení školství další společné základní vzdělávací standardy Common Core Academic Standards pro matematiku a Anglický jazyk. (CDE, 2018)

### 6.4.2 STRUKTURA STÁTNÍCH VZDĚLÁVACÍCH STANDARDŮ

Nová struktura a obsah státních vzdělávacích standardů vytvořených CDE v roce 2009 poskytují lokálním distriktům, školám a učitelům větší přehlednost a směrnice pro tvorbu školních kurikul. Standardy jsou strukturovány na jednotlivé části a hierarchicky seřazeny.

- 1) Kompetence absolventa střední školy

---

Jsou to kompetence a dovednosti, které by měl znát student po absolvování všech K-12 ročníků vzdělávání ve vzdělávacím systému státu Colorado.

2) Očekávaná úroveň znalostí v ročníku

Název jednotlivé oblasti znalostí a dovedností, které musí žáci umět v daném ročníku.

3) Průkazné výsledky

Výsledky určují očekávanou úroveň znalostí a dovedností studenta v dané oblasti.

4) Dovednosti 21. století

a) Dotazované otázky

Studenti by měli být schopni odpovědět na tyto otázky na konci daného ročníku. Vzorové otázky jsou zaměřeny na podporu myšlení, reflexe a chápání, které přímo souvisí s očekávaným stupněm vzdělání.

b) Příklady využití znalostí

Příklady toho, jak se očekávaná úroveň a oblast vzdělání uplatňuje ve správném kontextu, reálném světě, doma nebo v práci.

c) Povaha disciplíny

Úhel pohledu a stanovisko, který je student schopen zaujmout po absolvování ročníku.

(CDE, 2018)

## 6.5 VYMEZENÍ PŘEDMĚTU GEOGRAFIE

Předmět Geografie, tak jak ho známe v České Republice, v USA neexistuje. Obsahově je geografie v podobě, ve které se vyučuje v České Republice, rozdělena ve státě Colorado do dvou předmětů, do předmětu Sociální vědy (Social Science) a předmětu Přírodní vědy (Science). Do předmětu sociálních věd patří čtyři předměty: historie, geografie, ekonomie a občanská výchova. Předmět přírodní vědy zahrnuje předměty: fyzika, biologie a vědy o Zemi. Českému pojetí geografie tedy odpovídá předmět geografie ze sociálních věd a předmět vědy o Zemi z přírodních věd. Oba tyto předměty budou popisovat jednotlivě v kontextu sociálních a přírodních věd.

---

Předměty sociálních věd se stejně jako předměty věd přírodních vyučují dohromady a učitelé se je snaží do výuky zahrnovat navzájem, aby si studenti vytvořili ucelené a propojené znalosti.

## 6.6 VZDĚLÁVACÍ STANDARDY PŘEDMĚTU SOCIÁLNÍ VĚDY

Dle Colorado Department of Education jsou Sociální vědy nezbytné pro pochopení složitosti světa. Předmět poskytuje kontext a vysvětlení toho, jak se lidé navzájem integrují s prostředím napříč časy. Nabízí klíčové znalosti potřebné k pochopení systémů společnosti. (CAS SS, 2009)

Studenti používají metody kritického myšlení, sebehodnocení, uvažování, řešení problémů, a výzkumů k tomu, aby si spojili nově nabitě znalosti z předmětu sociálních věd. Tyto normy nastiňují znalosti a dovednosti potřebné k tomu, aby studentům pomohly dělat informovaná a správná rozhodnutí jako občané kulturně různorodé a demokratické společnosti ve svobodném světě. (CAS SS, 2009)

Předmět sociální vědy se vyučuje od mateřské školy až po střední školu, kde jsou poté samostatné předměty sociálních věd rozděleny do jednotlivých ročníků. (CAS SS, 2009)  
Geografie se většinou vyučuje v prvním nebo druhém ročníku střední školy.

### 6.6.1 PŘEDMĚT GEOGRAFIE

Colorado Department of Education definuje předmět geografie takto: „Geografie poskytuje studentům pochopení prostorových perspektiv a využití technologií pro prostorovou analýzu, povědomí o vzájemné závislosti světových regionů a zdrojů, a popisuje, jak jsou místa propojena na lokální, národní a globální úrovni.“ (CAS SS, 2009)

### 6.6.2 OČEKÁVANÁ ÚROVEŇ ZNALOSTÍ V 6. ROČNÍKU

Znalosti a dovednosti, které se má student v 6. ročníku naučit jsou rozděleny do dvou oblastí, Řešení problémů s použitím geografických nástrojů a Humánní a fyzické systémy se liší a navzájem ovlivňují.

- 1) Řešení problémů pomocí geografických nástrojů
  - a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- 
- Používat zeměpisnou délku, zeměpisnou šířku, a měřítko v mapách při řešení problémů.
  - Shromáždit a analyzovat data k interpretaci regionů na západní polokouli.
  - Ptát se různými druhy otázek na dotazy poté, co prozkoumají geografické zdroje.
  - Interpretovat geografická data k odůvodnění řešení potencionálního problému.
  - Rozlišovat různé druhy map a používat je při řešení problémů.

b) Dotazované otázky:

- Jak mohou být geografické nástroje použity při řešení problémů v budoucnu?
- Jak naše životy ovlivňuje to, kde bydlíme?
- Jak se postupem času mění populace, fyzické vlastnosti Země, zdroje a vnímání míst a regionů?
- Jak země nabyli svá území?
- Jak geografické faktory ovlivňují lidské osídlení a ekonomickou aktivitu na Zemi?

c) Příklady využití znalostí:

- Geografické technologie jsou využívány jednotlivci a podniky k řešení problémů jako je šíření chorob, migrační modely nebo distribuce zdrojů.
- Geografické nástroje pomáhají řešit problémy v každodenním životě, například navigace do auta.

d) Povaha geografie:

- Výzkumníci zabývající se prostorem využívají geografické nástroje k rozvoji prostorového myšlení.
- Výzkumníci zabývající se prostorem vytvářejí vzorce, spojující lidi a světové problémy.

2) Humánní a fyzické systémy se liší a navzájem ovlivňují

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Analyzovat a rozdělit typy propojení mezi místy.
- Rozeznat fyzické vlastnosti Země a vysvětlit jejich vliv na obyvatele západní polokoule
- Uvést příklady toho, jak se lidé přizpůsobili přírodnímu prostředí, ve kterém žijí.
- Analyzovat pozitivní a negativní výsledky interakce přírodních a humánních systémů na západní polokouli.

---

b) Dotazované otázky:

- Jakými způsoby můžeme definovat západní polokouli dle lidských a přírodních systémů Země?
- Jak lidé v průběhu času ovlivňovali pozitivně a negativně životní prostředí?
- Jak globalizace ovlivnila místa a lidi?
- Jakým způsobem jsou místa na Zemi vzájemně závislá?

c) Příklady využití znalostí:

- Výzkumy toho, jak se společenské a fyzické systémy liší a ovlivňují, pomáhají lidem činit lepší rozhodnutí a předpovědi. Například distribuce zdrojů a obchodu je založena na fyzických charakteristikách území a environmentální změny ovlivňují byznys.
- Státy využívají geografická data o společenských a fyzických systémech při rozhodování o tom, kde povedou obchodní cesty, kam umístí nová obchodní centra, podniky nebo kde postaví bezpečnostní opevnění nebo zdi.

d) Povaha geografie

- Výzkumníci zabývající se prostorem zkoumají místa a regiony a vztahy mezi nimi.

### 6.6.3 OČEKÁVANÁ ÚROVEŇ ZNALOSTÍ V 7. ROČNÍKU

Znalosti a dovednosti, které se má student v 7. ročníku naučit jsou rozděleny do dvou oblastí, Použití geografických nástrojů ke shromažďování dat a vytváření geografických předpovědí a Regiony mají rozdílné perspektivy a problémy.

1) Použití geografických nástrojů ke shromažďování dat a vytváření geografických předpovědí

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Používat mapy a další geografické nástroje při hledání vzorců ve společenských a fyzických systémech.
- Popsat charakteristiky a rozmístění fyzických systémů, kulturních modelů a ekonomických závislostí a vytvořit předpovědi jejich budoucího vývoje. Zahrnout lze témata kulturní roztržitost a environmentální problémy.
- Shromažďovat a analyzovat data pro vytvoření geografických předpovědí a závěrů týkajících se východní polokoule.
- Ptát se a odpovídat na otázky po prostudování geografických zdrojů.

b) Dotazované otázky:



- 
- Jaký by byl svět bez map?
  - Jak mohou být využity geografická data pro pozitivní a negativní výsledky?
  - Proč má tolik map ve svém centru Severní Ameriku?

c) Příklady využití znalostí:

- Geografické nástroje a data pomáhají podnikům při rozhodování v závislosti na lokaci, např. kde je nejlepší místo pro obchod nebo příští Olympijské hry.
- Geografie a technologie umožňuje předpovídat např. růst populace.

d) Povaha geografie:

- Výzkumníci zabývající se prostorem používají geografické nástroje ke zkoumání geografických vzorců.
- Výzkumníci zabývající se prostorem používají znalosti o přírodním prostředí při vysvětlování jeho vlivu na společnost.

2) Regiony mají rozdílné perspektivy a problémy

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Roztřídit data k vytváření tematických map a k odvození závěrů.
- Analyzovat a interpretovat data pomocí geografických nástrojů a následně vytvořit mapy.
- Vytvářet mapy pomocí základních principů pro určování klíčových informací. Analyzovat regionální problémy na východní polokouli.
- Vysvětlit, jak přírodní prostředí místa ovlivňuje jeho ekonomiku, kulturu a obchodní modely.

b) Dotazované otázky:

- Proč používají geografové různé druhy map pro zobrazení světa?
- Jak jsou velká území ovlivňována regionálními problémy?
- Mají na světě regiony s podobnými problémy podobné geografické charakteristiky?

c) Příklady využití znalostí

- Jednotlivci a podniky využívají znalosti o charakteristikách regionů. Například půjčovna sněžných skútrů nemůže být umístěna v poušti.
- Rozdílný přístup ke zdrojům v jednotlivých regionech ovlivňuje individuální vnímání, hodnotu a využití zdroje. Například spotřeba vody je závislá na její dostupnosti a množství v regionu.

d) Povaha geografie

- Výzkumníci zabývající se prostorem zkoumají sociokulturní skupiny a vysvětlují jejich pohled na region.
- Výzkumníci zabývající se prostorem hodnotí využití zdrojů v regionu a navrhnou jejich využití v budoucnu.

#### 6.6.4 OČEKÁVANÁ ÚROVEŇ ZNALOSTÍ V 8. ROČNÍKU

Znalosti a dovednosti, které se má student naučit v 8. ročníku jsou rozdělena do dvou oblastí, Analýza vzorů společenských a fyzických systémů pomocí geografických nástrojů a Vzájemná spolupráce a konflikty na světě kvůli prostoru a přírodním zdrojům.

- 1) Analýza vzorů společenských a fyzických systémů pomocí geografických nástrojů
  - a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Používat mapy a geografické nástroje jako primární zdroj informací pro analýzu historických problémů.
- Popsat povahu a prostorové rozmístění sociokulturních vzorců.
- Rozpoznat vzorce a sítě ekonomické závislosti.
- Vysvětlit vzorce vzniku lidského osídlení ve vztahu k přírodním podmínkám a k důležitým regionálním propojením.
- Vypočítat a analyzovat populační trendy.

b) Dotazované otázky:

- Jak ovlivnilo a změnilo lidské osídlení kulturu a přírodní systémy?
- Jak mohou geografické nástroje pomoci zkoumat vzorce společenských a přírodních systémů?
- Jak se měnilo vzájemné působení lidí a přírodního prostředí napříč historií?
- Jak je lidská činnost ovlivněna životním prostředím?
- Jak je životní prostředí ovlivněno lidskou činností?

c) Příklady využití znalostí:

- Vzorce společenských a fyzických systémů pomáhají vysvětlit dopady na společnost, např. dopad migračních vzorců na regiony.
- Technologie určuje vzorce společenských a fyzických systémů, které mají dopad na společnost, např. hustota obyvatelstva, analýzy růstu obyvatel, důsledky odlesnění.

d) Povaha geografie:

- 
- Výzkumníci zabývající se prostorem využívají geografické nástroje ke zkoumání geografických vzorců.

## 2) Vzájemná spolupráce a konflikty na světě kvůli prostoru a přírodním zdrojům

### a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Analyzovat, jak mění vzájemné působení ekonomických, politických, sociokulturních procesů vzorce lidské populace, vzájemné závislosti a konfliktů.
- Porovnat, jak se odlišné geografické perspektivy vztahují k historickým problémům.
- Vysvětlit expanzi Spojených států amerických z geografické perspektivy a s tím související problémy s prostorem, bezpečností a svrchovaností.

### b) Dotazované otázky

- Jak může v budoucnosti vést rozmístění zdrojů na světě ke konfliktům nebo vzájemné kooperaci?
- Jak ovlivňují migraci obyvatelstva konflikty o prostor a zdroje?
- Jak vedou odlišné názory na využívání půdy a zdrojů ke konfliktům nebo spolupráci?
- Jak by se změnil vzorce lidského osídlení, pokud by se neobchodovalo zdroji?

### c) Příklady využití znalostí:

- Státy kooperují nebo jsou zapojeny v konfliktech o rozdělení a kontrole území, vody nebo zdrojů.
- Jednotlivci a skupiny činí rozhodnutí v závislosti využití prostoru a zdrojích v regionu.

### d) Povaha geografie:

- Výzkumníci zabývající se prostorem zkoumají faktory zabývající se vlivem lokace a využitím prostoru a zdrojů.
- Výzkumníci zabývající se prostorem zkoumají rozdílné perspektivy, které ovlivňují kooperaci a konflikty kvůli prostoru a zdrojům.

## 6.7 VZDĚLÁVACÍ STANDARDY PŘEDMĚTU PŘÍRODNÍ VĚDY

Kvalitní vědecké poznání ztělesňuje znalosti a dovednosti 21. století. Učí studenty kritickému myšlení a myšlenkovým procesům, které jim pomáhají řešit problémy dnešního

---

světa. Absolventi předmětu přírodní vědy, zajišťují podle Colorado Department of Education státu ekonomickou stabilitu podporou rozvoje výzkumu a technologií, zachováním ekologických pokladů a péčí o zdraví a blaho občanů. (CAS Science, 2009)

Předmět přírodní vědy je základem znalostí jak pro pochopení přirozených systémů na Zemi, tak i pro výzkum, kde jsou získané znalosti dále rozšiřovány a upravovány. (CAS Science, 2009) Proto se studenti v předmětu učí jak ucelené znalosti, tak i způsoby výzkumu.

Přírodní vědy jsou ve státě Colorado vyučovány od mateřské školy po střední školu. Na střední škole jsou předměty přírodních věd rozděleny do jednotlivých ročníků a vyučovány samostatně.

### **6.7.1 PŘEDMĚT VĚDY O ZEMI**

Colorado Department of Education definuje předmět Vědy o Zemi (Earth Systems Science) takto: Studenti chápou a rozumí procesům a interakcím systémů na Zemi a také struktuře a dynamice Země a dalších objektů ve vesmíru.

### **6.7.2 OČEKÁVANÁ ÚROVEŇ ZNALOSTÍ V 6. ROČNÍKU**

Znalosti a dovednosti, které by se měl student v 6. ročníku naučit, jsou rozděleny do třech oblastí: 1) Mezi strukturou Země a přírodními procesy existují vzájemné vztahy, které jsou v průběhu času konstruktivní i destruktivní; 2) Voda na Zemi cirkuluje skrz oceány, ledovce, řeky, podzemní vody a atmosféru a 3) Přírodní zdroje na Zemi poskytují základ pro lidské fyzické potřeby. Zatímco některé zdroje mohou být obnoveny nebo recyklovány, velká část není člověkem obnovitelná.

1) Mezi strukturou Země a přírodními procesy existují vzájemné vztahy, které jsou v průběhu času konstruktivní i destruktivní.

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Shromáždit, analyzovat a na důkazech vysvětlit složité interakce mezi konstruktivními a destruktivními silami na Zemi.
- Shromáždit a analyzovat důkazy z dokumentů a jiných zdrojů, které vysvětlují vlastnosti vzniku zemského povrchu.
- Použít počítačové simulace k představě měnícího se povrchu Země.

---

b) Dotazované otázky:

- Jak síly uvnitř a na povrchu Země mění, ničí a vytvářejí zemskou kůru?
- Jak se změnil povrch Země v průběhu času?

c) Příklady využití znalostí:

- Výběr odpovídajícímu typu staveb v oblastech náchylných k sesuvům půdy nebo zemětřesením.
- Přístavy a ledovce se mění v závislostech na geologických a přírodních událostech.

d) Povaha přírodních věd:

- Tvorba a porovnání modelů, které ukazují, jak přírodní procesy ovlivňují strukturu Země.

2) Voda na Zemi cirkuluje skrz oceány, ledovce, řeky, podzemní vody a atmosféru.

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Shromáždit a analyzovat data z tištěných zdrojů, vysvětlit místní a celosvětový oběh vody na Zemi a model koloběhu vody.
- Používat informace k vytvoření modelu pohybu vody na Zemi.
- Identifikovat problémy týkající se kvality vody a její cirkulace, a navrhnout řešení.
- Identifikovat různé příčiny znečištění vody a následné dopady v lokálním a světovém měřítku.
- Popsat, kam jde voda poté, co opustí domácnost.

b) Dotazované otázky:

- Jaký je na Zemi koloběh vody?
- Jak ovlivňuje množství vody nebo její nedostatek lidskou populaci a civilizace?
- Jak ovlivňují naše každodenní rozhodnutí kvalitu vody ve vodním cyklu?

c) Příklady využití znalostí:

- Kvalita a spotřeba vody v domácnosti ovlivňuje zdravotní politiku a politiku ochrany vody.
- Vodní systémy ovlivňují lokální, regionální a světový vývoj populace.
- Modely zavlažování vodou ovlivňují ekonomický vývoj státu.

d) Povaha přírodních věd:

- 
- Tvorba a porovnání modelů cirkulace vody a její distribuce.

3) Přírodní zdroje na Zemi poskytují základ pro lidské fyzické potřeby. Zatímco některé zdroje mohou být obnoveny nebo recyklovány, velká část není člověkem obnovitelná.

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Prozkoumat a vyhodnotit údaje a informace o různých přírodních zdrojích, a umět použít tyto znalosti založené na důkazech při rozhodování.
- Určit a vyhodnotit typy a dostupnost obnovitelných a neobnovitelných zdrojů.
- Použít přímé a nepřímé důkazy k určení typů zdrojů a jejich použití ve společnosti.
- Prozkoumat a kriticky vyhodnotit data a informace o výhodách a nevýhodách využívání fosilních paliv a alternativních zdrojů energie.

b) Dotazované otázky

- Jaké přírodní zdroje jsou používány v naší společnosti a kde je najdeme?
- Jak lze identifikovat a klasifikovat přírodní zdroje?
- Jak lze naším každodenním rozhodnutím ovlivnit, jaké přírodní zdroje používáme?

c) Příklady využití znalostí:

- Přírodní zdroje pocházejí z různých míst a v závislosti na typu jsou buď těženy, nebo sklíženy.
- Zdroje mohou být využity v různých podobách, např. z ropy jsou vyráběny plasty, textilie, léky a hnojiva.
- Zdroje ve státě Colorado ovlivňují státní ekonomiku a společnost, skrz příjmy a zaměstnanost.

d) Povaha přírodních věd:

- Chápání a popis etických tradic přírodních věd.

### **6.7.3 OČEKÁVANÁ ÚROVEŇ ZNALOSTÍ V 7. ROČNÍKU**

Znalosti a dovednosti, které se má student v 7. ročníku naučit jsou rozděleny do dvou oblastí, Velké geologické události, jako jsou zemětřesení, vulkanické erupce, oceánské hřbety, vznik pohoří, jsou spojeny s hranicemi zemských desek a jejich pohyby a Geologický čas, historie a měnící se formy života se vyznačují fosiliemi a postupným usazováním, skládáním a zvedáním se vrstev sedimentární horniny.

---

1) Velké geologické události, jako jsou zemětřesení, vulkanické erupce, oceánské hřbety, vznik pohoří, jsou spojeny s hranicemi zemských desek a jejich pohyby

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Shromáždit a analyzovat informace, které vysvětlují tektonické desky na Zemi, jejich pohyby a následky pohybů.
- Identifikovat a vysvětlit modely pohybu tektonických desek.
- Používat geologické mapy a důkazy o zemětřesení a sopečné aktivitě k určení horkých skvrn na Zemi.
- Používat počítačové nástroje k nalezení spojitostí mezi hranicemi deskové tektoniky, zemětřeseními, sopečnými erupcemi a vznikem pohoří.

b) Dotazované otázky:

- Proč jsou významné geologické události přičítány pohybům tektonických desek?
- Jaké jsou důkazy podporující teorii pohybu desek podél jejich hranic?
- Jaké jsou následky pohybů desek podél jejich hranic?

c) Příklady využití znalostí:

- Počítačové modely a simulace pomáhají vysvětlit geologické události a činit důležitá rozhodnutí.

d) Povaha přírodních věd:

- Tvorba modelů k demonstraci toho jaký význam má desková tektonika v geologických událostech na Zemi.

2) Geologický čas, historie a měnící se formy života se vyznačují fosiliemi a postupným usazováním, skládáním a zvedáním vrstev sedimentární horniny.

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Popsat měřítko geologického času a vysvětlit proč ho používáme.
- Identifikovat a popsat dopad významných geologických událostí na život na Zemi.
- Identifikovat a popsat významné události geologické historie Země.
- Použít přímé a nepřímé důkazy k určení sledu událostí během geologického času.

b) Dotazované otázky:

- Jak můžeme vysvětlit data získaná z vrstev hornin?
  - Co je to geologický čas?
- c) Příklady využití znalostí:
- Znalost struktury Země pomáhá lidem lokalizovat místa vhodná pro těžbu zdrojů.
  - Absolutní a relativní datování fosilií umožňuje sestavit teorie evoluce života na Zemi.
- d) Povaha přírodních věd:
- Popis toho, jak vědci zkoumají fosilie a jak se výsledky výzkumu podílejí na znalostech o životě na Zemi.

#### 6.7.4 OČEKÁVANÁ ÚROVEŇ ZNALOSTÍ V 8. ROČNÍKU

Znalosti a dovednosti, které se má student naučit v 8. ročníku jsou rozděleny do čtyř oblastí, Počasí je výsledkem složitých interakcí mezi atmosférou, zemským povrchem, vodou, které jsou poháněny sluneční energií; Země má různé typy klimatu vymezené průměrnou teplotou, srážkami, větrem, vlhkostí a tlakem vzduchu; Sluneční soustava se skládá z různých objektů obíhajících kolem Slunce a jsou klasifikovány podle jejich charakteristik a Relativní polohy a pohyby Země, Měsíce a Slunce mohou být použity k vysvětlení jevů jako je střídání ročních období, zatmění nebo fáze měsíce.

- 1) Počasí je výsledkem složitých interakcí mezi atmosférou, zemským povrchem a vodou, které jsou poháněny sluneční energií.
- a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Rozlišovat mezi obvyklým a extrémním počasím a být schopni se při změnách počasí vhodně zachovat.
- Pozorovat a shromáždit data různého počasí a porovnat je s historickými daty.
- Použít modely pro předpověď počasí.

b) Dotazované otázky:

- Proč se počasí mění ze dne na den?
- Proč se může předpověď počasí tak rychle měnit?
- Jak se počasí vztahuje ke klimatu?

c) Příklady využití znalostí:



- 
- Meteorologické stanice, satelity, radary a počítačové programy jsou příklady technologií využívaných pro předpověď počasí.
  - Předpověď počasí může zachránit životy, ochránit majetky a zdroje.

d) Povaha přírodních věd:

- Hodnocení přesnosti jednotlivých nástrojů pro předpověď počasí.

2) Země má různé typy klimatu vymezené průměrnou teplotou, srážkami, větrem, vlhkostí a tlakem vzduchu.

a) Průkazné výsledky

Studenti umí:

- Rozvíjet a vysvětlit vědecké teorie dokazující existenci různých typů klimatu na Zemi.
- Prozkoumat a vyhodnotit přímé a nepřímé důkazy, které vysvětlují, že na různých místech na Zemi je různé klima.
- Prozkoumat, vyhodnotit a zpochybnit informace z různých zdrojů, které vysvětlují, proč je klima odlišné na různých místech na Zemi.

b) Dotazované otázky:

- Jak můžeme porovnat klima ve dvou odlišných oblastech?
- Proč jsou na Zemi různé klimatické podmínky?
- Jak se změnilo klima na Zemi v průběhu času?
- Jaké jsou náznaky podporující/odporující lidskému vlivu na klima?
- Jaký je rozdíl mezi klimatem a počasím?

c) Příklad využití znalostí:

- Datové tabulky a grafy umožňují lidem porovnat druhy klimatu na světě.
- Počítačové modely popisují vývoj klimatu na světě.

d) Povaha přírodních věd:

- Popis technik využívaných při výzkumu klimatu a jeho změnách.

3) Sluneční soustava se skládá z různých objektů obíhajících kolem Slunce a jsou klasifikovány podle jejich charakteristik.

a) Průkazné výsledky

---

Student umí:

- Vytvořit model sluneční soustavy a použít jej k vysvětlení pohybů objektů sluneční soustavy jakou jsou planety, Slunce, Měsíc, asteroidy, komety a trpasličí planety.
- Popsat metody a vybavení potřebná ke zkoumání sluneční soustavy a vesmíru.
- Navrhnout výzkum, který zahrnuje přímé pozorování oblohy, a analyzovat a vysvětlit jeho výsledky.
- Prozkoumat vědecké teorie, které vysvětlují vznik sluneční soustavy.
- Používat počítačové simulace ke zkoumání objektů v sluneční soustavě.
- Pochopit, že matematické výpočty jsou využívány k předpovídání orbitálních drah a událostí.

b) Dotazované otázky:

- Jak jsou si tělesa ve sluneční soustavě podobná nebo odlišná?
- Čím zkoumání charakteristik objektů ve sluneční soustavě poskytuje důkazy o evoluci na Zemi?
- Proč planety jako satelity, měsíce a planety zůstávají na oběžné dráze?
- Jak je životní cyklus hvězdy jako např. Slunce podobný cyklu života na Zemi?

c) Příklady využití znalostí:

- Různé technologie a metody jako např. teleskop jsou používány k výzkumu vzdálených objektů ve Vesmíru.
- Planetária simulují a představují lidem galaxie a sluneční soustavu.

d) Povaha přírodních věd:

- Vědci pracují z předpokladu, že vesmír je jednotný systém, ve kterém platí stejná pravidla jako ve sluneční soustavě.

4) Relativní polohy a pohyby Země, Měsíce a Slunce mohou být použity k vysvětlení jevů jako je střídání ročních období, zatmění nebo fáze měsíce.

a) Průkazné výsledky

Student umí:

- Pomocí důkazů o relativní pozici Země, Měsíce a Slunce vysvětlit přírodní jevy jako jsou slapové jevy, zatmění Měsíce a Slunce a různé tvary měsíce, které vidíme ze Země.
- Pomocí dat vysvětlit, proč jsou na Zemi roční období.
- Použít modely k vysvětlení pohybů Země, Měsíce a Slunce.

---

b) Dotazované otázky:

- Proč ze Země pozorujeme změny pozic Slunce a Měsíce?
- Jak ovlivňují pozice Země, Měsíce a Slunce přirozené jevy na Zemi?

c) Příklad využití znalostí:

- Různé nástroje jsou používány k vysvětlení pohybů ve sluneční soustavě.
- Vesmírné mise jsou plánovány v závislosti na pohybu objektů ve sluneční soustavě.

d) Povaha přírodních věd:

- Výzkum globálních následků vzájemných vztahů vědy, technologie a lidské činnosti.

## 6.8 ŠKOLNÍ DISTRIKT JEFFERSON COUNTY PUBLIC SCHOOLS

Pro svůj výzkum jsem si vybrala školu ve školním distriktu Jefferson County Public Schools, zkráceně Jeffco.

Školní distrikt Jeffco je jedním z největších ve státě Colorado. Leží v okrese Jefferson county na západě od města Denver. Pokrývá část velkých měst na předměstí Denveru, jako je Arvada, Golden, Lakewood a také část úpatí Skalistých hor. V distriktě Jeffco studuje přes 86,000 studentů základních a středních škol. Patří do něj přes 155 veřejných škol a 18 charter škol. (JEFFCO, 2018)

Školní rada distriktu Jefferson County podporuje školy v používání státních standardů uvedených v kapitole 6.6 a 6.7. „Jeffco Public Schools jsou v čele implementace učebních osnov, které jsou v souladu se státními normami, abychom zajistili, že naši studenti budou připraveni na úspěch na vysoké škole a profesní kariéře.“ (JEFFCO, 2018). Rada distriktu vytvořila dokumenty nazvané Ročník na první pohled (Grade Year at a Glance). Tyto dokumenty jsou jakési průvodce kurikulem.

Průvodce kurikulem ukazuje, co se studenti Jeffco Public Schools učí v průběhu roku. Tento učební plán je založen na akademických normách státu Colorado. (JEFFCO, 2018)

Jsou vytvořeny pro každý ročník zvlášť a vymezují to, ukazují, co by se studenti měli v konkrétním předmětu a kdy v průběhu roku učit. Tyto dokumenty jsou jen stručně popsány, vždy je napsán pouze název určité kapitoly učiva a doporučený počet dní jí věnovaný.

---

V 6. ročníku je předmět sociální vědy rozdělen na tři kapitoly, Západní polokoule: Civilizace světa a jejich vývoj v průběhu času (58-72 dní), Západní polokoule: Ekonomická a politická interakce (39-50 dní) a Západní polokoule: Zkoumání geografických problémů (38-48 dní). Všechny tyto kapitoly se zabývají alespoň částečně předmětem geografie, nejvíce je mu však věnovaná kapitola Zkoumání geografických problémů. Předmět přírodní vědy je rozdělen na pět kapitol, avšak předmět Vědy o Zemi řeší pouze dvě kapitoly, Vztahy mezi procesy na Zemi a povrchem Země (28-35 dní) a Vztahy mezi vodou a životním prostředím (28-35 dní). (JEFFCO, 2018)

V 7. ročníku je předmět sociálních věd pojmenován Studium světových oblastí – Západní polokoule. Předmět je rozdělen na čtyři kapitoly, Vznik dávných civilizací (39-44 dní), Srovnání státních zřízení (30-39 dní), Ekonomické sítě a distribuce zdrojů (30-40 dní) a Globální interakce (41-52 dní). Všechny tyto kapitoly obsahují učivo geografie. Předmět přírodní vědy je rozdělen na sedm kapitol. Vědám o Zemi se věnují jen dvě kapitoly, Geologické události v průběhu historie Země (35-40 dnů) a Shake Rattle Roll (15-20 dnů), v rámci které se studenti učí o Zemětřesení a vytvářejí svůj vlastní projekt modelující otřesy Země. (JEFFCO, 2018)

V 8. ročníku je obsah učiva předmětu sociální vědy především o rané americké historii. Studenti se tedy učí o geografii Spojených států Amerických a s ní souvisejících tématech, např. o imigraci. Předmět přírodní vědy je rozdělen na čtyři kapitoly a vědám o Zemi se věnuje kapitola Naše místo ve Vesmíru (40-48 dní). V té se vyučuje o počasí, klimatu, sluneční soustavě a vesmíru. (JEFFCO, 2018)

## 6.9 ŘÍZENÝ ROZHOVOR

Během svého pobytu v Coloradu v USA v srpnu roku 2017 jsem navštívila první a druhý stupeň základní školy K-8 charter school Excel Academy a seznámila se zde s učitelkou Marisou Lauren. Excel Academy patří do školního distriktu Jeffco Public Schools. Tuto školu jsem si vybrala díky ochotě místních učitelů účastnit se výzkumu. Marisa učí předmět Sociální vědy a volitelný předmět Světové kultury (World Cultures) v šesté a sedmé třídě na druhém stupni. V předmětu World Cultures jsem byla přítomna během hodiny, kdy měli žáci za úkol zjistit něco o původu své rodiny. Zjištěné informace poté prezentovali celé třídě zároveň, i s nějakou ukázkou typického oblečení nebo jídla. Pár dětí přineslo uvažené

---

mexické, indické, japonské a dokonce i české jídlo, a to palačinky. Myslím si, že tento způsob výuky děti zaujal a odnesli si z hodiny spoustu zajímavých informací.

Ve třídě s Marisou jsem strávila dohromady čtyři dny, během kterých jsem měla šanci pozorovat její styl vyučování, průběh hodiny i testování žáků, k dispozici mi byly také její výukové materiály. Při řízeném rozhovoru, který proběhl v angličtině, mi ochotně odpověděla na všechny mé otázky a dotazy. Níže je rozhovor přeložen volným překladem do českého jazyka.

Tématem mé bakalářské práce je analýza kurikula geografie pro 2. stupeň v Coloradu a následné porovnání s Českou Republikou. Ráda bych vám položila pár otázek.

Jaké předměty a ročníky učíte?

V 6. a 7. ročníku vyučuji předmět Sociální vědy, který u nás ve škole zahrnuje historii, zeměpis, občanskou výchovu a ekonomii. Dále také vyučuji volitelný předmět Světové kultury, který si mohou zapsat žáci napříč 2. stupněm naší školy.

Můžete mi stručně popsat, jak v USA funguje kurikulum?

Ve Spojených státech nemáme žádné národní kurikulum. Jednotlivé státy si vytvářejí dle svých zákonů jednotlivé státní vzdělávací normy, Colorado Academic Standards. Tyto normy definují předpokládané získané dovednosti a vědomosti studentů. Na základě těchto norem vytváří určitý školní distrikt svoje vlastní kurikulum, které se poté učí ve všech školách distriktu. To si dále mohou jednotlivé školy upravovat a doplňovat.

Učíte podle kurikula vašeho distriktu?

Kurikulum distriktu Jeffco je velmi stručně rozepsané a státní standardy nejasně definované. Je tedy především na školách a jednotlivých učitelích, co a jak budou učit. Naštěstí distrikt velmi doporučuje používání kurikula Core Knowledge, který většinou velmi přesně kopíruje státní normy a kurikulum distriktu. Celá naše škola učí dle osnov Core Knowledge, což velmi pomáhá při návaznosti znalostí jednotlivých ročníků.

Co je to Core Knowledge?

Core Knowledge je dokument podrobného kurikula napříč ročníky vytvořený americkou nadací zabývající se vzděláváním. V Core Knowledge jsou podrobně rozepsané studijní osnovy napříč ročníky pro jednotlivé předměty a velmi dobře spojené kapitoly v rámci

---

mezipředmětových vazeb. Podle mého názoru je to nejlepší dostupná studijní osnova. V dnešní době vyučuje většina škol a učitelů dle osnov tohoto dokumentu. Většina škol a učitelů v našem distriktu používá osnovy Core Knowledge.

Učíte tedy především dle osnov Core Knowledge?

Ano, především stavím výuku na osnovách z Core Knowledge a dále je porovnávám a upravuji s tím, co je potřeba učit v rámci státních norem a distriktního kurikula. Nadace Core Knowledge také vydává pěkně zpracované pracovní listy/ archy na určitá témata výuky, které používám nebo se jimi inspiroji.

Jak moc si z pozice učitele můžete kurikulum upravit?

Je plně na kompetencích učitele, jak a co bude učit, pokud je to v souladu s místními a školními požadavky. Osnovy pro nepovinný předmět Světové kultury si vytvářím sama a snažím se ho udělat zajímavý a zábavný.

Učíte předměty sociálních věd jednotlivě nebo dohromady?

V rámci mezipředmětových vazeb učíme všechny předměty, geografii, občanskou výchovu a ekonomii dohromady v předmětu sociální vědy. Samozřejmě se ale v jednotlivých hodinách zaměřujeme více či méně na jeden obor, dle vyučované látky.

Kolikrát týdně mají studenti v rozvrhu předmět sociální vědy?

Studenti mají rozvrh povinných předmětů stejný pro každý den v týdnu. Tedy každý den mají jednu hodinu, která trvá 55 minut.

Co při své výuce používáte za technologie a pomůcky?

Při výuce používám především chytrou (interaktivní?) tabuli a také počítačové prezentace. Hlavně při výuce geografie se snažím žákům vysvětlovat danou látku na obrázcích, aby si ji dokázali představit. Ráda také používám tematické mapy. Při hodině si vyhledávají studenti informace jak v mapách, atlasech a v tištěných publikacích z knihovny, tak i ze školních tabletů. Často rozdávám pracovní listy, se kterými pracují při hodině ve škole a i při domácích úkolech. Ve skupinkách také pracují na určitých projektech, které poté prezentují zbytku třídy.

Zadáváte studentům často domácí úkoly?

---

Ano. Přes týden se snažím dávat studentům menší domácí úkoly, většinou vyhledat určité informace, přečíst si část knížky nebo doplnit pracovní listy. Studenti si také doma dodělávají úkoly, které nestihli v hodině. Na víkend zadávám většinou delší domácí úkoly.

Na základě čeho hodnotíte studenty? Jak často a jakým způsobem testujete znalosti žáků?

Studenty hodnotím na základě jejich plnění pracovních papírů, domácích úkolů, projektů a výsledků v testech. Studenti píší menší testy v průběhu doby, kdy probíráme jednotlivé kapitoly učiva. Většinou na nich mohou pracovat se svými výpisky z hodin. Na konci probrané kapitoly poté píší větší testy, a to již bez zápisků.

Jak dlouho vyučujete zeměpis?

Předmět Sociální vědy už vyučuji 5 let. První dva roky jsem učila ve státě Kalifornie a po přistěhování / přestěhování do Colorada jsem začala učit zde na škole.

Jak moc se liší vyučování Sociálních věd v Kalifornii od vyučování v Coloradu?

Přestože jsou tam jiné státní vzdělávací normy, obsah výuky není moc rozdílný. Na škole, kde jsem učila, se používalo kurikulum Core Knowledge, takže jsem svou výuku po přestěhování nemusela mnoho měnit. Státy Colorado a Kalifornie jsou si svou politikou velmi podobné, proto jsou podobné i státní vzdělávací normy.

## 6.10 KURIKULUM CORE KNOWLEDGE

### 6.10.1 CHARAKTERISTIKA CORE KNOWLEDGE SEQUENCE

Core Knowledge Sequence, v překladu sekvence základních znalostí, je volně dostupný dokument pro školy a učitele, nastiňující jádro znalostí školního kurikula společného pro celé Spojené státy Americké.

Core Knowledge Sequence je podrobným nástinem konkrétního obsahu učiva a dovedností, který je vyučován od mateřské školy po 8. ročník v předmětech světové jazyky, historie, geografie, matematika, přírodní vědy a výtvarné umění. Jako jádro školního kurikula má za cíl poskytnout souvislý, obsahově konkrétní základ znalostí, přičemž umožňuje flexibilitu při úpravě vzhledem ke státním a místním normám. (Core Knowledge Sequence, 2013)

Sekvence představuje první pokus popsat konkrétní základní znalosti, které by se měli učit všichni žáci v amerických školách. Je třeba zdůraznit, že nejde o seznam faktů, které si žáci

---

musí memorovat. Je to spíše průvodce základními znalostmi od ročníku k ročníku, určený k souhrnnému akademickému pokroku, protože děti budují své znalosti v závislosti na dříve naučených znalostech. (Core Knowledge Sequence, 2013)

Sekvence se vyznačuje svojí specifičností. Zatímco jiné normy udávají pouze obecné pokyny týkající se toho, co by měli studenti umět a tím poskytují učitelům minimální pomoc v rozhodování o konkrétním obsahu učiva, sekvence představuje pevný základ, na kterém mohou učitelé dále stavět. Sekvence je souvislý studijní plán, jenž navazuje na učivo ročníků od ročníku, čímž zamezuje vynechání nebo opakování určitých kapitol učiva. (Core Knowledge Sequence, 2013)

Sekvence nemá nahradit celé školní kurikulum, ale spíše poskytnout souvislý organizovaný plán pro obsah a výuku dovedností a zároveň zůstat natolik flexibilní, aby nevyklučovala lokálně nebo státně požadované obsahy nebo dovednosti. (Core Knowledge Sequence, 2013)

Core Knowledge Sequence je výsledkem dlouhého a pečlivého výzkumu, který prováděli odborníci pod záštitou nadace Core Knowledge Foundation. Nadace Core Knowledge je nezávislá, politicky nestranná, nezisková organizace založená profesorem Hirschem, Jr. v roce 1986. (Core Knowledge org.). Výzkum zahrnoval především dlouhodobé zkoumání státních norem vzdělání, dále se zabýval úspěšnými zahraničními vzdělávacími systémy včetně Francie, Japonska, Švédska a Německa. (Core Knowledge Sequence, 2013) Nejnovější revidované vydání Core Knowledge Sequence proběhlo v roce 2010, předešlé dokumenty byly vydány v roce 2000 a 1997. Nadace slouží především jako podpůrný systém pro školy, učitele a rodiče. Vede kurikulární výzkumy, vytváří učebnice a další studijní materiály či příručky pro učitele. (Core Knowledge Sequence, 2013)

Z dokumentu Core Knowledge Sequence jsem vybrala potřebné informace a vzdělávací obsahy předmětu geografie, které jsou přeložené do češtiny a k nahlédnutí v Přílohách bakalářské práce. Dokument je rozdělen chronologicky po ročnících a předmětech. Vzdělávací obsah, odpovídající obsahům geografie v ČR, je zde rozdělen do 2 předmětů, Historie a Geografie a Přírodní vědy.



## 7 SROVNÁNÍ KURIKULA GEOGRAFIE V COLORADU, USA A ČR

Na úvod je třeba stručně porovnat obě země. Země mají odlišný historický vývoj, rozlohu, strukturu obyvatelstva a státní zřízení. To vše souvisí a odráží se ve vzdělávacím systému a kurikulu jednotlivých zemí. Zatímco v ČR existovala tradice vzdělanosti populace v určité míře již přes staletí a povinná docházka byla zavedena v roce 1776, v Coloradu byla povinná školní docházka zavedena až v době vzniku státu v roce 1886, tedy přesně o sto let později.

Spojené státy americké jsou rozdělené na jednotlivé státy. Ty mají vlastní vlády, které rozhodují o vzdělávání. Proto v USA neexistuje žádné národní kurikulum, určují si ho samy státy. V ČR je za národní kurikulární dokumentem považován Rámcový vzdělávací program. Ten se dá přirovnat ke vzdělávacím standardům státu Colorado (Colorado Academic Standards). Systém kurikula je v ČR dvoustupňový, rozdělený na státní a školní úroveň, zatímco v Coloradu (viz. Tabulka 3, Struktura systému kurikula v ČR a Coloradu, USA) má stupně tři, státní, distriktní a školní. Oba systémy školství a kurikula jsou tedy decentralizované. Kurikulum na školní úrovni by mělo odpovídat standardům a požadavkům kurikula na státní úrovni v obou státech. Školní úroveň je zodpovědná za finální a nejpodrobnější verzi kurikula, a rozhoduje o tom, co se studenti reálně učí.

Tabulka 3, Struktura systému kurikula v ČR a Coloradu, USA

Struktura systému kurikula v ČR	Struktura systému kurikula v Coloradu, USA
Státní úroveň	Státní úroveň
-	Distriktní úroveň
Školní úroveň	Školní úroveň

Zdroj: vlastní zpracování (EURYDICE, 2009; General information, 2008)

Systém státní úrovně kurikulárních dokumentů obou zemí, Rámcový vzdělávací program a Vzdělávací standardy státu Colorado, si je podobný. Oba dokumenty byly vydány s rozdílem pěti let, v roce 2005 a 2009. Udávají pouze obecný rámec znalostí a dovedností, které si mají žáci během studia osvojit pro vstup do dalšího vzdělávání, pro života a zaměstnání. Školy a jednotliví učitelé mají svobodu, jakým způsobem tyto dokumenty pojmu a jak je začlenit do své výuky. V ČR jsou poté jednotlivé Školní vzdělávací programy závazné.

V Coloradu upravují vzdělávací standardy jednotlivé školní distrikty na učební osnovy a školy si je poté mohou znovu přizpůsobit.

Státní kurikulární dokumenty jsou v obou zemích rozděleny na vzdělávací oblasti a dále definují požadované kompetence, očekávané znalosti a dovednosti. V ČR je také definován povinný obsah učiva, zásady pro vypracování ŠVP a minimální časové dotace pro konkrétní předmět. Důležitý rozdíl vzdělávacího standardu státu Colorado od RVP ČR je ten, že ve standardech není definovaný obsah učiva.

V ČR jsou rámcové vzdělávací programy vytvořeny pro celý druhý stupeň ZŠ dohromady, zatímco v Coloradu jsou rozděleny do jednotlivých ročníků. Délka druhého stupně ZŠ je v USA o rok kratší než v ČR, zahrnuje pouze tři ročníky (6-8) oproti čtyřem ročníkům (6-9) v ČR viz. Tabulka 4, Srovnání struktury vzdělávání.

Tabulka 4, Srovnání struktury vzdělávání

Česká Republika		Colorado, USA	
Mateřská škola	Mateřská škola	Mateřská škola	Mateřská škola
první stupeň ZŠ	1. třída	první stupeň ZŠ (Elementary school)	1. ročník
první stupeň ZŠ	2. třída	první stupeň ZŠ (Elementary school)	2. ročník
první stupeň ZŠ	3. třída	první stupeň ZŠ (Elementary school)	3. ročník
první stupeň ZŠ	4. třída	první stupeň ZŠ (Elementary school)	4. ročník
první stupeň ZŠ	5. třída	první stupeň ZŠ (Elementary school)	5. ročník
druhý stupeň ZŠ	6. třída	druhý stupeň ZŠ (Middle school)	6. ročník
druhý stupeň ZŠ	7. třída	druhý stupeň ZŠ (Middle school)	7. ročník
druhý stupeň ZŠ	8. třída	druhý stupeň ZŠ (Middle school)	8. ročník
druhý stupeň ZŠ	9. třída	Střední škola (High school)	9. ročník
střední škola	1. ročník	Střední škola (High school)	10. ročník
střední škola	2. ročník	Střední škola (High school)	11. ročník
střední škola	3. ročník	Střední škola (High school)	12. ročník
střední škola	4. ročník		

Zdroj: vlastní zpracování (CORSI-BUNKER A., 2018; EURYDICE, 2009)

Pro představu koncepce, struktury, systému a obsahu státních kurikulárních dokumentů ČR (RVP) a Colorada (vzdělávací standardy státu) je porovnávám v tabulce na základě podobné vzdělávací oblasti geografie. Dokumenty jsou rozdělené na jednotlivé oblasti a poté na kategorie. Kategorie Očekávané výstupy RVP odpovídají charakteru, nikoli obsahu, Průkazných výsledků vzdělávacích standardů státu Colorado. Kategorie učivo nemá ve vzdělávacích standardech zastoupení, protože obsah učiva není státem Colorado stanoven. Vzdělávací standardy státu Colorado navíc definují kategorii Dotazované otázky, Příklady

využití znalostí a Povaha geografie, které nemají v RVP odpovídající ekvivalent. Kategorie Dotazované otázky a Příklady využití znalostí jsou dalším důležitým bodem kurikulárního dokumentu. Dotazované otázky testují, zda studenti mají potřebné znalosti získané v dané oblasti geografie a jsou schopni je využít v odpovědích na otázky. Kategorie příklady využití znalostí představuje studentům možnosti a příklady toho, jak se dají znalosti a dovednosti dané oblasti geografie využít v reálném životě. Vzdělávací standardy státu Colorado jsou zaměřeny na schopnost využití znalostí a dovedností, zatímco RVP ČR je spíše zaměřeno na obsah učiva.

Tabulka 5, Porovnání kurikula na státní úrovni

Rámcový vzdělávací program ČR, Člověk a příroda, 2. stupeň ZŠ, obor geografie (2005):	Vzdělávací standardy státu Colorado (2009), geografie 6. ročník
Společenské a hospodářské prostředí	Humánní a fyzické systémy se liší a navzájem ovlivňují
<p>„Očekávané výstupy:</p> <p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</li> <li>• posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</li> <li>• zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</li> <li>• porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</li> <li>• porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</li> </ul>	<p>Průkazné výsledky</p> <p>Studenti umí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Analyzovat a rozdělit typy propojení mezi místy.</li> <li>• Rozeznat fyzické vlastnosti Země a vysvětlit jejich vliv na obyvatele západní polokoule</li> <li>• Uvést příklady toho, jak se lidé přizpůsobili přírodnímu prostředí, ve kterém žijí.</li> <li>• Analyzovat pozitivní a negativní výsledky interakce přírodních a humánních systémů na západní polokouli.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</li> </ul>	
<p>Učivo:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky</li> <li>• globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace</li> <li>• světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně</li> <li>• regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska.“ (RVP, Člověk a Příroda, 2005)</li> </ul>	<p>Dotazované otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Jakými způsoby můžeme definovat západní polokouli dle lidských a přírodních systémů Země?</li> <li>• Jak lidé v průběhu času ovlivňovali pozitivně a negativně životní prostředí?</li> <li>• Jak globalizace ovlivnila místa a lidi?</li> <li>• Jakým způsobem jsou místa na Zemi vzájemně závislá?</li> </ul>
	<p>Příklady využití znalostí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Výzkumy toho, jak se společenské a fyzické systémy liší a ovlivňují, pomáhají lidem činit lepší rozhodnutí a předpovědi. Například distribuce zdrojů a obchodu je založena na fyzických charakteristikách území a environmentální změny ovlivňují byznys.</li> <li>• Státy využívají geografická data o společenských a fyzických systémech při rozhodování o tom, kde povedou obchodní cesty, kam umístí nová obchodní centra, podniky nebo kde</li> </ul>

	postaví bezpečnostní opevnění nebo zdi.
	Povaha geografie: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Výzkumníci zabývající se prostorem zkoumají místa a regiony a vztahy mezi nimi.</li> </ul>

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009)

Předmět geografie, která má v ČR přírodovědný i společenskovední charakter, je v RVP zařazen do přírodovědné oblasti Člověk a příroda. V Coloradu je předmět Geografie vyučován v rámci společenskovedního předmětu Sociální vědy. Předmět Vědy o Zemi, který pokrývá obsah učiva v rámci předmětu geografie v ČR, je v Coloradu zařazen do předmětu Přírodní vědy. Předmětu sociální vědy (historie, geografie, ekonomie a občanská výchova) odpovídá v ČR vzdělávací oblast Člověk a společnost (Dějepis a výchova k občanství). Předmětu přírodní vědy (fyzika, biologie, vědy o Zemi) odpovídá vzdělávací oblast Člověk a příroda (Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis) viz. Tabulka 6, Vymezení předmětu geografie.

Přestože v ČR může být předmět geografie vyučován ve spojení s ostatními předměty, a to v závislosti na konkrétních ŠVP, je většinou vyučován jako samostatný předmět. V Coloradu je předmět geografie přímo spojen v jeden vyučovací předmět, v tzv. Sociální vědy. Stejně tak je začleněn i předmět Vědy o Zemi do předmětu Přírodní vědy. Tento způsob spojení předmětů v jeden předmět podobného charakteru zvyšuje využití mezipředmětových vazeb a spojitostí. Ty jsou v ČR uskutečňovány v rámci průřezových témat. Časové dotace na předmět nelze srovnávat, a to právě kvůli spojení předmětu geografie a dalších v jeden předmět, v tzv. sociální vědy/přírodní vědy v Coloradu.

Tabulka 6, Vymezení předmětu geografie

ČR		Colorado, USA	
vyučovaný předmět	vzdělávací oblast RVP	vyučovaný předmět	oblasti předmětu
Geografie	Člověk a příroda	Sociální vědy	Geografie
Fyzika	Člověk a příroda	Sociální vědy	Historie
Chemie	Člověk a příroda	Sociální vědy	Ekonomie
Přírodopis	Člověk a příroda	Přírodní vědy	Občanská výchova
Dějepis	Člověk a společnost	Přírodní vědy	Vědy o Zemi
Občanská výchova	Člověk a společnost	Přírodní vědy	Fyzika
		Přírodní vědy	Biologie

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CDE, 2018)

Oblasti geografie v RVP ČR jsem porovnávala s oblastmi předmětů geografie a věd o Zemi ve vzdělávacích standardech státu Colorado. Oblasti jsem podle podobného charakteru vložila do tabulky XX. Oblast *Regiony mají rozdílné perspektivy a problémy* odpovídá dvěma oblastem v RVP. Oblastem předmětu Vědy o Zemi odpovídá většinou oblast *Přírodní obraz Země*, která je především přírodovědně zaměřená. Oblasti předmětu geografie naopak odpovídají spíše společenskovědně zaměřeným oblastem geografie v RVP. Oblastem *Česká republika a Terénní geografická výuka, praxe a aplikace* neodpovídá žádná z oblastí ve vzdělávacích standardech Colorado. Jednotlivé oblasti jsou si pouze podobné svým obsahem a tématem, nejsou totožné, a často přesahují svým obsahem a tématem i do ostatních oblastí. Důvodem těchto přesahů a odlišností obsahů jednotlivých oblastí je odlišné vymezení v kurikulárních dokumentech a mezipředmětové vazby oblastí geografie k jiným společenskovědním a přírodovědným předmětům ve vzdělávacím systému státu Colorado. Absence určitých témat v oblasti předmětu geografie a věd o Zemi tedy neznamená, že jim v dalším rozpracování (školní úroveň kurikula) není věnována pozornost, i proto, že témata mohou být obsažena v kontextu jiných předmětů, například historie.

Tabulka 7, Srovnání oblastí předmětu geografie

Oblasti geografie v RVP v ČR	Oblasti geografie ve vzdělávacích standardech státu Colorado
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	Geografie: <ul style="list-style-type: none"><li>• Řešení problémů pomocí geografických nástrojů</li><li>• Použití geografických nástrojů ke shromažďování dat a vytváření geografických předpovědí</li><li>• Regiony mají rozdílné perspektivy a problémy</li></ul>
Přírodní obraz Země	Vědy o Zemi: <ul style="list-style-type: none"><li>• Mezi strukturou Země a přírodními procesy existují vzájemné vztahy, které jsou v průběhu času konstruktivní i destruktivní.</li><li>• Velké geologické události, jako jsou zemětřesení, vulkanické erupce, oceánské hřbety, vznik pohoří, jsou spojeny s hranicemi zemských desek a jejich pohyby.</li><li>• Geologický čas, historie a měnící se formy života se vyznačují fosiliemi a postupným usazováním, skládáním a zvedáním vrstev sedimentární horniny.</li></ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Počasí je výsledkem složitých interakcí mezi atmosférou, zemským povrchem, vodou, které jsou poháněny sluneční energií.</li> <li>• Země má různé typy klima vymezené průměrnou teplotou, srážkami, větrem, vlhkostí a tlakem vzduchu.</li> <li>• Sluneční soustava se skládá z různých objektů obíhajících kolem Slunce a jsou klasifikovány podle jejich charakteristik.</li> <li>• Relativní polohy a pohyby Země, Měsíce a Slunce mohou být použity k vysvětlení jevů jako je střídání ročních období, zatmění nebo fáze měsíce.</li> </ul>
Regiony světa	<p>Geografie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Regiony mají rozdílné perspektivy a problémy</li> </ul> <p>Vědy o Zemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Voda na Zemi cirkuluje skrz oceány, ledovce, řeky, podzemní vody a atmosféru.</li> </ul>
Společenské a hospodářské prostředí	<p>Geografie:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Humánní a fyzické systémy se liší a navzájem ovlivňují</li> <li>• Analýza vzorů společenských a fyzických systémů pomocí geografických nástrojů</li> <li>• Vzájemná spolupráce a konflikty na světě kvůli prostoru a přírodním zdrojům</li> </ul>
Životní prostředí	<p>Vědy o Zemi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Přírodní zdroje na Zemi poskytují základ pro lidské fyzické potřeby. Zatímco některé zdroje mohou být obnoveny nebo recyklovány, velká část není člověkem obnovitelná.</li> </ul>
Česká republika	
Terénní geografická výuka, praxe a aplikace	

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009; CAS Science, 2009)

Jednotlivým oblastem geografie a jejich Očekávaným výstupům v rámci RVP jsem viz. Tabulka 8, Tabulka 9, Tabulka 10, Tabulka 11, Tabulka 12, přiřadila odpovídající Průkazné výsledky z jednotlivých oblastí geografie a věd o Zemi vzdělávacích standardů státu Colorado. Očekávané výstupy a Průkazné výsledky jsou si podobná svým charakterem v rámci kurikula obou států. Oblastem Česká republika a Terénní geografická výuka, praxe a aplikace neodpovídají žádné oblasti ani průkazné výsledky ve vzdělávacích standardech.

Tabulka 8, Srovnání Očekávaných výstupů a Průkazných výsledků pro oblast geografie: Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

Oblast geografie v RVP v ČR	Oblasti geografie a věd o Zemi ve vzdělávacích standardech státu Colorado
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie	
Očekávané výstupy	Průkazné výsledky
<p>„žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</li> <li>• používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</li> <li>• přiměřeně hodnotí geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině</li> <li>• vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu“ (RVP, Člověk a Příroda, 2005)</li> </ul>	<p>Studenti umí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Používat zeměpisnou délku, zeměpisnou šířku, a měřítko v mapách při řešení problémů.</li> <li>• Ptát se různými druhy otázek na dotazy poté, co prozkoumají geografické zdroje.</li> <li>• Interpretovat geografická data k odůvodnění řešení potencionálního problému.</li> <li>• Rozlišovat různé druhy map a používat je při řešení problémů.</li> <li>• Shromažďovat a analyzovat data pro vytvoření geografických předpovědí a závěrů týkajících se východní polokoule.</li> <li>• Ptát se a odpovídat na otázky po prostudování geografických zdrojů.</li> <li>• Roztřídit data k vytváření tematických map a k odvození závěrů.</li> <li>• Analyzovat a interpretovat data pomocí geografických nástrojů a následně vytvořit mapy.</li> <li>• Vytvářet mapy pomocí základních principů pro určování klíčových informací. Analyzovat regionální problémy na východní polokouli.</li> <li>• Používat mapy a geografické nástroje jako primární zdroj informací pro analýzu historických problémů.</li> </ul>

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009; CAS Science, 2009)

Tabulka 9, Srovnání Očekávaných výstupů a Průkazných výsledků pro oblast geografie: Přírodní obraz Země

Oblast geografie v RVP v ČR	Oblasti geografie ve vzdělávacích standardech státu Colorado



Přírodní obraz Země	
Očekávané výstupy	Průkazné výsledky
<p>„žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy</li> <li>• prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů</li> <li>• rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu</li> <li>• porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost“ (RVP, Člověk a Příroda, 2005)</li> </ul>	<p>Studenti umí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Shromáždit, analyzovat a na důkazech vysvětlit složité interakce mezi konstruktivními a destruktivními silami na Zemi.</li> <li>• Shromáždit a analyzovat důkazy z dokumentů a jiných zdrojů, které vysvětlují vlastnosti vzniku zemského povrchu.</li> <li>• Použít počítačové simulace k představě měnícího se povrchu Země.</li> <li>• Shromáždit a analyzovat informace, které vysvětlují tektonické desky na Zemi, jejich pohyby a následky pohybů.</li> <li>• Identifikovat a vysvětlit modely pohybu tektonických desek.</li> <li>• Používat geologické mapy a důkazy o zemětřesení a sopečné aktivitě k určení horkých skvrn na Zemi.</li> <li>• Používat počítačové nástroje k nalezení spojitostí mezi hranicemi deskové tektoniky, zemětřeseními, sopečnými erupcemi a vznikem pohoří.</li> <li>• Popsat měřítko geologického času a vysvětlit proč ho používáme.</li> <li>• Identifikovat a popsat dopad významných geologických událostí na život na Zemi.</li> <li>• Identifikovat a popsat významné události geologické historie Země.</li> <li>• Použít přímé a nepřímé důkazy k určení sledu událostí během geologického času.</li> <li>• Rozlišovat mezi obvyklým a extrémním počasím a být schopni se při změnách počasí vhodně zachovat.</li> <li>• Pozorovat a shromáždit data různého počasí a porovnat je s historickými daty.</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Použít modely pro předpověď počasí.</li> <li>• Rozvíjet a vysvětlit vědecké teorie dokazující existenci různých typů klimatu na Zemi.</li> <li>• Prozkoumat a vyhodnotit přímé a nepřímé důkazy, které vysvětlují, že na různých místech na Zemi je různé klima.</li> <li>• Prozkoumat, vyhodnotit a zpochybnit informace z různých zdrojů, které vysvětlují, proč je klima odlišné na různých místech na Zemi.</li> <li>• Vytvořit model sluneční soustavy a použít jej k vysvětlení pohybů objektů sluneční soustavy jakou jsou planety, Slunce, Měsíc, asteroidy, komety a trpasličí planety.</li> <li>• Popsat metody a vybavení potřebná ke zkoumání sluneční soustavy a vesmíru.</li> <li>• Navrhnout výzkum, který zahrnuje přímé pozorování oblohy, a analyzovat a vysvětlit jeho výsledky.</li> <li>• Prozkoumat vědecké teorie, které vysvětlují vznik sluneční soustavy.</li> <li>• Používat počítačové simulace ke zkoumání objektů v sluneční soustavě.</li> <li>• Pochopit, že matematické výpočty jsou využívány k předpovídání orbitálních drah a událostí.</li> <li>• Shromáždit a analyzovat data z tištěných zdrojů, vysvětlit místní a celosvětový oběh vody na Zemi a model koloběhu vody.</li> <li>• Používat informace k vytvoření modelu pohybu vody na Zemi.</li> <li>• Identifikovat problémy týkající se kvality vody a její cirkulace, a navrhnout řešení.</li> <li>• Identifikovat různé příčiny znečištění vody a následné dopady v lokálním a světovém měřítku.</li> </ul>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Popsat, kam jde voda poté, co opustí domácnost.</li> </ul>
--	---

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009; CAS Science, 2009)

Tabulka 10, Srovnání Očekávaných výstupů a Průkazných výsledků pro oblast geografie: Regiony světa

Oblast geografie v RVP v ČR	Oblasti geografie ve vzdělávacích standardech státu Colorado
Regiony světa	
Očekávané výstupy	Průkazné výsledky
<p>„žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa</li> <li>• lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</li> <li>• porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</li> <li>• zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich“ (RVP, Člověk a Příroda, 2005)</li> </ul>	<p>Studenti umí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Vytvářet mapy pomocí základních principů pro určování klíčových informací. Analyzovat regionální problémy na východní polokouli.</li> <li>• Popsat charakteristiky a rozmístění fyzických systémů, kulturních modelů a ekonomických závislostí a vytvořit předpovědi jejich budoucího vývoje. Zahrnout lze témata kulturní roztržitost a environmentální problémy.</li> <li>• Shromáždit a analyzovat data k interpretaci regionů na západní polokouli.</li> <li>• Analyzovat a rozdělit typy propojení mezi místy.</li> <li>• Rozeznat fyzické vlastnosti Země a vysvětlit jejich vliv na obyvatele západní polokoule</li> <li>• Popsat povahu a prostorové rozmístění sociokulturních vzorců.</li> </ul>

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009; CAS Science, 2009)

Tabulka 11, Srovnání Očekávaných výstupů a Průkazných výsledků pro oblast geografie: Společenské a hospodářské prostředí

Oblast geografie v RVP v ČR	Oblasti geografie ve vzdělávacích standardech státu Colorado
Společenské a hospodářské prostředí	
Očekávané výstupy	Průkazné výsledky

<p>„Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa</li> <li>• posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel</li> <li>• zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</li> <li>• porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</li> <li>• porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</li> <li>• lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech“</li> <li>• (RVP, Člověk a Příroda, 2005)</li> </ul>	<p>Studenti umí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Analyzovat pozitivní a negativní výsledky interakce přírodních a humánních systémů na západní polokouli.</li> <li>• Rozpoznat vzorce a sítě ekonomické závislosti.</li> <li>• Vysvětlit vzorce vzniku lidského osídlení ve vztahu k přírodním podmínkám a k důležitým regionálním propojením.</li> <li>• Vypočítat a analyzovat populační trendy.</li> <li>• Analyzovat, jak mění vzájemné působení ekonomických, politických, sociokulturních procesů vzorce lidské populace, vzájemné závislosti a konfliktů.</li> <li>• Porovnat, jak se odlišné geografické perspektivy vztahují k historickým problémům.</li> <li>• Vysvětlit expanzi Spojených států amerických z geografické perspektivy a s tím související problémy s prostorem, bezpečností a svrchovaností.</li> <li>• Používat mapy a další geografické nástroje při hledání vzorců ve společenských a fyzických systémech.</li> <li>• <b>Vysvětlit, jak přírodní prostředí místa ovlivňuje jeho ekonomiku, kulturu a obchodní modely.</b></li> </ul>
--	---

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009; CAS Science, 2009)

Tabulka 12, Srovnání Očekávaných výstupů a Průkazných výsledků pro oblast geografie: Životní prostředí

Oblast geografie v RVP v ČR	Oblasti geografie ve vzdělávacích standardech státu Colorado
Životní prostředí	
Očekávané výstupy	Průkazné výsledky
<p>„Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín</li> </ul>	<p>Studenti umí:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Prozkoumat a vyhodnotit údaje a informace o různých přírodních zdrojích, a umět použít tyto znalosti založené na důkazech při rozhodování.</li> </ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>• uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)</li> <li>• uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí“ (RVP, Člověk a Příroda, 2005)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Určit a vyhodnotit typy a dostupnost obnovitelných a neobnovitelných zdrojů.</li> <li>• Použít přímé a nepřímé důkazy k určení typů zdrojů a jejich použití ve společnosti.</li> <li>• Prozkoumat a kriticky vyhodnotit data a informace o výhodách a nevýhodách využívání fosilních paliv a alternativních zdrojů energie.</li> <li>• Uvést příklady toho, jak se lidé přizpůsobili přírodnímu prostředí, ve kterém žijí.</li> </ul>
---	--

Zdroj: vlastní zpracování (RVP, 2013; CAS SS, 2009; CAS Science, 2009)

Přestože jsou si podobné jak oblasti geografie obou zemí často tematicky, tak i Očekávané výstupy a Průkazné výsledky svým charakterem v rámci kurikula, jednotlivé Průkazné výsledky oblastí však většinou souvisí s více oblastmi geografie RVP ČR a jsou odlišně charakterizované. Nedají se tedy jednotlivě porovnat s Očekávanými výstupy. Průkazné výsledky jsou oproti Očekávaným výstupům mnohem podrobněji členěny a popsány a poskytují lepší představu o očekávaných výsledcích, dovednostech a znalostech žáka.

V celkovém porovnání obou státních kurikulárních dokumentů je Rámcový vzdělávací program více obsáhlý, a především vymezuje obsah učiva. Vzdělávací standardy státu Colorado jsou zaměřeny spíše na schopnost využití znalostí a dovedností než na stanovení obsahu učiva. Na rozdíl od Očekávaných výstupů žáka v RVP ČR, definují vzdělávací standardy státu Colorado Průkazné výsledky studentů mnohem podrobněji a jasněji.

Obsah kurikula je srovnatelný pouze na státní úrovni. Na školních úrovních vytváří každá škola v obou zemích svůj vlastní plán, v souladu s daným státním kurikulárním dokumentem. V ČR to je podrobný školní vzdělávací program. V Coloradu nemají školy žádný oficiální vzdělávací program, školy a učitelé si ho vytvářejí dle státních a distriktních norem. Školy v Coloradu často využívají kurikulární dokument Core Knowledge. Ten se dá z obsahové stránky výčtu učiva pro jednotlivé ročníky napříč prvním a druhým stupněm ZŠ přirovnat k ŠVP.

V rámci vzdělávání klade vzdělávací systém v Coloradu větší důraz na schopnosti a dovednosti studenta než na obsah učiva a znalosti. Předmětu geografie se zaměřuje na výzkum a hledání informací, experimenty, analýzu dat a řešení problémů geografických

---

nástrojů. Oproti tomu se systém v ČR zaměřuje na znalosti a schopnosti lokalizace, hodnocení, porovnávání a rozlišování.

---

## 8 DISKUSE

V této kapitole budou diskutovány faktory, které mohly ovlivnit výsledky práce.

Výsledky ovlivňuje především rozličné členění systému kurikula v obou zemích a kompetence, které mají jednotlivé úrovně struktury kurikula. Výzkum je ovlivněn skutečností, že si jednotlivé školy (v případě Colorada i distrikt) upravují státní kurikulární dokumenty do školního kurikula samy a ty následně rozšiřují o vzdělávací obsahy. Nebylo tedy možné podrobně charakterizovat obsah vzdělávací dokumentů na školní a distriktní úrovni v rámci celého vybraného území, státu Colorado a ČR, a následně je porovnat.

V začátcích práce bylo důležité pochopit, že systém vzdělávání a i kurikulum je vždy dán charakterem a vývojem země. Důležité pro analýzu vzdělávacího systému bylo porozumění funkce státního zřízení a vzdělávací politiky země, která udává kurikulární politiku a její úrovně. Ve spojených státech amerických neexistuje národní kurikulum a každý stát si vytváří svoji vlastní vzdělávací politiku a kurikulum. Pro výzkum jsem si vybrala stát Colorado, musíme tedy brát v úvahu, že analyzované kurikulum, výsledky a struktura vzdělávacího systému odpovídají pouze státu Colorado, nikoli celým Spojeným státům Americkým.

V práci jsem analyzovala především kurikulum na státní – nejvyšší úrovni, které je dané oběma státy. Na této úrovni jsou oba kurikulární dokumenty porovnatelné.

Pro výzkum kurikula na úrovni distriktu jsem si vybrala jeden ze školních distriktů státu Colorado, a to Jefferson County Public Schools. Zkoumaný školní distrikt implementuje státní kurikulum do učebních osnov, které vytváří pro celý distrikt. Ve výzkumu tyto učební osnovy analyzuji. Výsledky výzkumu kurikula na distriktní úrovni tedy odpovídají pouze vybranému distriktu.

Řízený rozhovor jsem provedla v alternativní škole Charter school. Charter schools jsou význačné speciálními vzdělávacími programy a jsou osvobozeny od distriktních předpisů a kurikul. Školní úroveň se v nich tedy pouze řídí dle kurikula na státní úrovni. Zjištěné výsledky rozhovoru proto mohou být odlišné od výsledků, které bych získala v běžných veřejných školách. Alternativní školu Charter school jsem si vybrala především kvůli kontaktu ve škole, který mi návštěvu školy a rozhovor usnadnil.

---

Na školní úrovni kurikula jsem v Coloradu analyzovala vzdělávací obsahy v dokumentu Core Knowledge Sequence. Dokument je využíván školami napříč Spojenými státy a jednotlivé školy si jej upravují v rámci státních a distriktních požadavků. Myslím si proto, že je dokument Core Knowledge a jeho vzdělávací obsahy vhodný při orientaci v tom, jaká témata se vyskytují ve vzdělávacích obsazích napříč státy USA. Na školní úrovni jsem analyzovala předmět geografie v ČR pouze výzkumem tří vybraných školních vzdělávacích programů. V ČR i v Coloradu se jednotlivé školy samy rozhodují, jak bude vypadat finální školní verze kurikula, která je poté vyučována. Proto nelze obsah kurikul na školní úrovni porovnat, ani určit, jak je kurikulum využíváno celoplošně v reálném prostředí napříč oběma státy.

Geografickým kurikulem a jeho srovnáním v rámci států se zabývají v odborných člancích a literatuře autoři E. Hofmann, H. Svobodová a P. Knecht. Článek *Geography Curriculum in Czechia: Challenging Opportunities* (HOFFMAN et al., 2017) porovnává geografické kurikulum na druhém stupni ZŠ v ČR, Slovensku a Polsku. Autoři podotýkají, že kurikula, pojetí i obsahy geografického vzdělávání v jednotlivých zemích se od sebe liší v kontextu vyplývajícího z geografického poznání, které je dáno národním charakterem země, jeho vývojem, jazykem a kulturou. V práci jsem došla k podobným výsledkům, kdy dle mého názoru ovlivňuje rozdílná charakteristika, státní zřízení a historický vývoj kurikulum a vzdělávací systémy České republiky a Colorada.

Další článek autorů, *Standardy geografického vzdělávání v Česku, na Slovensku a v USA. Necháme se inspirovat?* (HOFFMAN et al., 2014) popisuje a porovnává tvorbu a koncepcí standardů geografického vzdělávání v Česku na Slovensku a v USA. V rámci výzkumu standardů národního geografického standardu v USA, popisují standardy dané v knize *Geography for Life* (1994). Kniha popisuje geografické standardy a vzdělávací obsahy, které mohou školy a školní distrikty využívat pro rozvoj školních osnov. Knihu *Geography for Life* lze charakterizovat podobně jako dokument Core Knowledge Sequence, který jsem použila ve své práci. S dokumentem Core Knowledge Sequence pracuji hlavně kvůli tomu, že mi byl představen v rámci řízeného rozhovoru na škole. Hoffman v článku zmiňuje, že přestože se formulace témat standardů liší, neznamená to, že se liší obsahově. Podle něj absence určitých témat ve standardech *Geography for Life* neznamená, že v dalším rozpracování jim



---

není věnována pozornost. Jako příklad udává téma regionální geografie USA, která je průběžně obsažena ve všech oblastech standardů.

Vzhledem ke struktuře a dělení výzkumu na kurikulární úrovni se zkoumaný objekt (území) hierarchicky zmenšuje. V případném pokračování výzkumu by bylo vhodné se podrobně zaměřit na distriktní úroveň kurikula ve více školních distriktech státu a tím zkoumaný objekt (území) zvětšit. Rovněž by se výzkum mohl zaměřit hlouběji na školní úroveň kurikula a zjistit, co je obsahem školních obsahů vzdělávání a co se opravdu reálně se vyučuje.

---

## ZÁVĚR

Bakalářská práce poskytuje přehled o kurikulu geografie pro 2. stupeň základní školy ve státě Coloradu, USA a České republice.

Odlišná charakteristika, státní zřízení a historický vývoj České Republiky a Spojených států amerických má velký vliv na jejich vzdělávací systém. V USA si jednotlivé státy vytvářejí vlastní kurikulární dokumenty. Ty se v Coloradu se dělí na tři úrovně, státní, distriktní a školní. Na státní úrovni je hlavním dokumentem Colorado Academic Standards. Ten stejně jako hlavní kurikulární dokument v ČR, Rámcový vzdělávací program, udává pouze obecný rámec znalostí a dovedností, které si mají žáci během studia osvojit. Kurikulární dokumenty jsou v obou zemích rozděleny na vzdělávací oblasti a dále definují požadované kompetence, očekávané znalosti a dovednosti. V Coloradu jsou vzdělávací oblasti dále rozdělené do jednotlivých ročníků, na rozdíl od ČR, kde nejsou v rámci ročníků oblasti vymezeny.

V práci je detailně popsána struktura, obsah, vymezení kurikula geografie obou zemí a analyzovány jednotlivé vzdělávací plány. Výchozím bodem pro analýzu bylo vymezení 2. stupně základní školy v ČR, kterému v Coloradu odpovídá Middle school. Podstatným rozdílem v kurikulu obou zemí je odlišné vymezení předmětu geografie. Přestože má předmět geografie v ČR společenskovední i přírodovědný charakter, je zařazen do přírodovědné oblasti RVP Člověk a příroda. V Coloradu je obsah předmětu geografie, tak jak ho známe v ČR, rozdělen do dvou předmětů, geografie a vědy o Zemi. Ty jsou podle své přírodovědné a společenskovední charakteristiky členěny do hlavních předmětů sociální vědy a přírodní vědy, které jsou poté vyučovány. V Coloradu se klade velký důraz na mezipředmětové vazby, a proto jsou předměty stejného charakteru vyučovány dohromady v jednom předmětu.

Důležitým výsledkem práce, je strukturovaná analýza kurikula geografie v Coloradu a ČR. Díky výsledkům analýzy bylo možné v závěrečné části práce vytvořit komparaci vzdělávacího systému a kurikula geografie obou zemí. Podstatným bodem práce je komparace kurikulárních dokumentů na státní úrovni, Rámcového vzdělávacího programu v ČR a Standardů vzdělávání státu Colorado, které jsou si podobné svým systémem a strukturou. Protože jednotlivé distrikty a školy si vytvářejí vlastní kurikula a vzdělávací

---

programy na základě požadavků a standardů kurikula na státní úrovni, došlo pouze k částečné komparaci kurikula na školní úrovni a nemohlo být vytvořeno porovnání jednotlivých vzdělávacích obsahů.

Téma bakalářské práce má sloužit k především jako inspirace v zahraničním vzdělávacím systému pro učitele geografie a odborníky, kteří se zabývají změnami kurikula.

---

## **RESUMÉ**

The bachelor's thesis analyzes the geography curriculum for middle schools in Colorado, USA and Czech Republic. The thesis defines the middle school level and characterizes the theoretical concepts, research methods and educational systems. The main focus is on the detailed analysis of the Colorado geography curriculum, especially its structure, content, curriculum definition, and individual educational standards. The analysis focuses mainly on curriculum documents on the state level, the Colorado Academic Standards, and the educational framework program (Rámcový vzdělávací program). At the end of the thesis, information identified in the analysis and curricular documents are used to compare and describe the similarities and differences.

---

## SEZNAM LITERATURY

### Literatura

MAŇÁK, Josef, Tomáš JANÍK a Vlastimil ŠVEC. *Kurikulum v současné škole*. Brno: Paido, 2008. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-7315-175-1.

JANÍK, Tomáš, Josef MAŇÁK a Petr KNECHT. *Cíle a obsahy školního vzdělávání a metodologie jejich utváření*. Brno: Paido, 2009. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-7315-194-2.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.

WALTEROVÁ, Eliška. *Kurikulum: Proměny a trendy v mezinárodní perspektivě*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-0846-6.

HAJEROVÁ MÜLLEROVÁ, Lenka. *Řízení kurikula*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2000. Acta Universitatis Purkynianae. ISBN 80-7044-316-2.

PRŮCHA, Jan. *Srovnávací pedagogika*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-155-7.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-485-4.

VLČEK, Petr et Tomáš JANÍK. *Školské reformy a tvorba kurikula tělesné výchovy v České republice, Spolkové republice Německo a Spojených státech amerických*. Brno: Paido, 2010. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-7315-203-1.

ŠVAŘÍČEK, Roman et Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

JŮVA, Vladimír et Čestmír LIŠKAŘ. *Úvod do srovnávací pedagogiky: vysokoškolská učebnice pro posluchače fakult připravujících učitele*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.

VÁŇOVÁ, Miroslava. *Teoretické a metodologické otázky srovnávací pedagogiky*. Praha: Univerzita Karlova, 1998. ISBN 80-86039-51-X.

---

VLČEK, Petr. Srovnávací výzkum v pedagogice – některé úvahy o metodologii problémového přístupu. *Pedagogická orientace*, 2015. 25(3) 394–412.

*Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha*. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

*Core Knowledge Sequence: Content and Skill Guidelines for Grades K–8*. 9th ed. Charlottesville, VA, USA: Core Knowledge Foundation, 2013. ISBN 978-1-890517-25-0.

HOFMANN, Eduard, Hana SVOBODOVÁ a Petr KNECHT. *Standardy geografického vzdělávání v Česku, na Slovensku a v USA. Necháme se inspirovat?*. Portál: educoland.muni.cz, 2014

### **Internetové zdroje**

EURYDICE. Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě. MŠMT [online]. 2009 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: [www.msmt.cz/file/10185\\_1\\_1/download/](http://www.msmt.cz/file/10185_1_1/download/)

CHURCH R. L. et SEDLAK M. W. *Education in the United States: An Interpretive History*. New York: Free Press. (1976) pp. 288–313. ISBN 0-02-905490-7

PAPÍK, Richard. Rešeršní strategie a rešeršní služby I. Duha [online]. 2013, roč. 27, č. 4 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://duha.mzk.cz/clanky/resersni-strategie-resersni-sluzby-i>. ISSN 1804-4255

MATOUŠOVÁ, Miroslava. *Rešerše : úvod do teorie a organizace rešeršních služeb*. Praha: ÚVTEI : Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací, 1988. [cit. 2018-04-24] Dostupné z: <http://iva.k.utb.cz/>

CORSI-BUNKER, Antonella. *Guide to the education system in the United States* [online]. 2018, , 10 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <https://issn.umn.edu/publications/USEducation/2.pdf>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2013. 142 s. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: [http://www.nuv.cz/file/433\\_1\\_1/](http://www.nuv.cz/file/433_1_1/).

Školní vzdělávací program. [online]. 22. ZÁKLADNÍ ŠKOLA PLZEŇ, 2016, 425 s. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z: <http://www.22zsplzen.cz/wp-content/files/svp/svp-22zs-v6.pdf>

---

Školní vzdělávací program. [online]. ZŠ Velká Polom, 2013, 462 s. [cit. 2018-04-24].

Dostupné z: <http://www.zsvelkapolom.cz/wp-content/uploads/2007/08/kompletniSvp.pdf>

Školní vzdělávací program. [online]. 6. ZŠ Cheb, 2016, 416 s. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z:

[http://www.6zscheb.cz/modules/file\\_storage/download.php?file=64a839fd|16](http://www.6zscheb.cz/modules/file_storage/download.php?file=64a839fd|16)

*Official Guide to Government Information and Services* [online]. [cit. 2018-04-24].

Dostupné z: <https://www.usa.gov/>

*MŠMT: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné

z: <http://www.msmt.cz/>

General Information. *U.S. Department of Education* [online]. 2008 [cit. 2018-04-24].

Dostupné z:

<https://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/generalinfo.doc>

The Federal Role. *U.S. Department of Education* [online]. 2008 [cit. 2018-04-24]. Dostupné

z: <https://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/fedrole.doc>

The Local Role. *U.S. Department of Education* [online]. 2008 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z:

<https://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/local.doc>

The School Level. *U.S. Department of Education* [online]. 2008 [cit. 2018-04-24]. Dostupné

z: <https://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/schoollevel.doc>

CDE. *Colorado Department of Education* [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z:

<http://www.cde.state.co.us/>

CAS SS. Colorado Academic Standards Social Studies. *Colorado Department of*

*Education* [online]. 2009 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z:

<http://www.cde.state.co.us/cosocialstudies>

CAS Science. Colorado Academic Standards Science. *Colorado Department of*

*Education* [online]. 2009 [cit. 2018-04-24]. Dostupné z:

<http://www.cde.state.co.us/cosocialstudies>

*JEFFCO Public Schools* [online]. [cit. 2018-04-24]. Dostupné z:

<http://www.jeffcopublicschools.org/>

---

## SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ

TABULKA 1, TÝDENNÍ ČASOVÁ DOTACE PRO PŘEDMĚT GEOGRAFIE .....	21
TABULKA 2, ROZDĚLENÍ VZDĚLÁVACÍCH OBLASTÍ GEOGRAFIE DO ROČNÍKŮ .....	22
TABULKA 3, STRUKTURA SYSTÉMU KURIKULA V ČR A COLORADU, USA.....	52
TABULKA 4, SROVNÁNÍ STRUKTURY VZDĚLÁVÁNÍ .....	53
TABULKA 5, POROVNÁNÍ KURIKULA NA STÁTNÍ ÚROVNI .....	54
TABULKA 6, VYMEZENÍ PŘEDMĚTU GEOGRAFIE .....	56
TABULKA 7, SROVNÁNÍ OBLASTÍ PŘEDMĚTU GEOGRAFIE .....	57
TABULKA 8, SROVNÁNÍ OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ A PRŮKAZNÝCH VÝSLEDKŮ PRO OBLAST GEOGRAFIE: GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE .....	59
TABULKA 9, SROVNÁNÍ OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ A PRŮKAZNÝCH VÝSLEDKŮ PRO OBLAST GEOGRAFIE: PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ .....	59
TABULKA 10, SROVNÁNÍ OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ A PRŮKAZNÝCH VÝSLEDKŮ PRO OBLAST GEOGRAFIE: REGIONY SVĚTA .....	62
TABULKA 11, SROVNÁNÍ OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ A PRŮKAZNÝCH VÝSLEDKŮ PRO OBLAST GEOGRAFIE: SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ .....	62
TABULKA 12, SROVNÁNÍ OČEKÁVANÝCH VÝSTUPŮ A PRŮKAZNÝCH VÝSLEDKŮ PRO OBLAST GEOGRAFIE: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ .....	63



---

## PŘÍLOHY

### 8.1.1 OBSAH CORE KNOWLEDGE SEQUENCE

V této příloze analyzuji a překládám dokument Core Knowledge Sequence (2013).

6. ročník

Historie a Geografie

Přestože je předmět geografie spojen v Core Knowledge s historií a kapitoly proto tematicky obsahují znalosti z obou dvou předmětů, budu podrobněji popisovat pouze kapitoly zabývající se především geografii a zbytek kapitol popíšu pouze stručně.

Světová historie a geografie

#### 1) Světová geografie

Informace pro učitele: Studenti by měli již z předchozích ročníků ovládat čtení a orientaci v mapě a znát základní geografické pojmy. Studium geografie obsahuje mnoho témat skrz Core Knowledge, včetně historie a přírodních věd. Geografické znalosti zahrnují široký rozsah témat, např.: Pojem Země v prostoru; Fyzické procesy, které formují život na Zemi; Interakce mezi lidmi a životním prostředím; Vztahy mezi místem a kulturou a Charakteristiky určitých regionů a kultur. Mnoho geografických témat je níže zahrnuto v souvislosti s historickými tématy. (CoreKnowledge)

##### a) Prostorové myšlení (Práce s mapami, globusy, a dalšími geografickými nástroji)

- Kontinenty a oceány
- Čtení v mapách a globusech s použitím zeměpisné délky, šířky a souřadnic
- Obratník Raka a Kozorožka: souvislosti s ročními obdobími a teplotami
- Podnebné pásy: Polární pás, Tropický pás, teploty
- Časové zóny (opakování ze 4. ročníku): Nultý poledník, Greenwich, Mezinárodní datová hranice
- Severní a Jižní polární kruh

##### b) Velké pouště světa

- Co je poušť? Horké a chladné pouště
- Pouště v Africe (Sahara, Kalahari), Austrálii, Asii (Gobi, Arabský poloostrov), Severní Americe (Mohavská poušť, Čivavská poušť, Sonorská poušť), Jižní Americe (Patagonská poušť)

---

## 2) Myšlenky starověkých civilizací

### a) Judaismus a křesťanství

- Hlavní společné myšlenky
- Judaismus: ústřední myšlenky a učení
- Křesťanství: ústřední myšlenky a učení
- Geografie Blízkého východu
- Rodiště hlavních světových náboženství: Judaismus, Křesťanství, Islám
  - Malá Asie, Arabský poloostrov
  - Mezopotámie, řeky Eufrat a Tigris
  - Pohoří Atlas a Taurus
  - Středozemní moře, Rudé moře, Černé moře, Arabské moře, Perský záliv
  - Hedvábná stezka
  - Klima a povrch: rozsáhlé pouště (Sahara, Arabská poušť)

### b) Antické Řecko

### c) Antický Řím

## 3) Osvícenství

## 4) Francouzská revoluce

## 5) Romantismus

## 6) Industrializace, kapitalismus a socialismus

### a) Průmyslová revoluce

### b) Kapitalismus

### c) Socialismus

## 7) Latinskoamerické hnutí za nezávislost

### a) Historie

### b) Geografie Latinské Ameriky

- Mexiko: poloostrov Yucatán, hlavní město Mexiko city
- Panama: Panamská šíje, Panamský průplav

- 
- Střední a Jižní Amerika: Lokalizujte hlavní města a státy, Caracas (Venezuela), Bogotá (Kolumbie), Quito (Ekvádor), Lima (Peru), Santiago de Chile (Chile), La Paz (Bolívie)
  - Andy
  - Brazílie: největší země v Jižní Americe, deštné pralesy, Rio de Janeiro, Amazonka
  - Argentina: řeka Rio de la Plata, Buenos Aires, nížiny Pampa
  - Americká historie a geografie

8) Imigrace, Industrializace

9) Reformy

Přírodní vědy

Efektivní výuka přírodních věd vyžaduje nejenom praktické zkušenosti pozorování, ale také učení se informacím z knih. Core Knowledge pro druhý stupeň se zaměřuje na intenzivnější a selektivní studium témat ze všech hlavních částí přírodních věd (Fyzika, Biologie a Vědy o Zemi). Studenti jsou schopni provádět experimenty a psát výzkumné zprávy.

6. ročník

1) Desková tektonika

- Povrch Země
- Stavba a složení Země: Kůra, plášť, vnější a vnitřní jádro
- Pohyby litosférických desek a jejich příčiny
- Sopečná činnost
- Dlouhodobé důsledky pohybu litosférických desek

2) Oceány

- Povrch oceánů
  - Světový oceán pokrývá většinu zemského povrchu (71 procent)
  - Atlantický, Tichý a Indický oceán
  - Ostrovy, Atoly a vrcholy vulkánů
- Oceánská kůra
  - Kontinentální šelf, svah a úpatí
  - Středo oceánské hřbety a příkopy, desková tektonika (Středoatlantský hřbet, Mariánský příkop)

- 
- Mořské dno: Průměrná hloubka sedimentů je 0,3 míle, obsahuje částice hornin a organických zbytků
  - Složení mořské vody
  - Mořské proudy, slapové jevy, vlny
    - Příčina mořských proudů, Golský proud, proud Kurošio
    - Příčiny slapových jevů
    - Příčiny a pohyby mořských vln, Tsunami
  - Mořský život

### 3) Astronomie: Gravitace, Hvězdy a Galaxie

- Gravitace
- Hvězdy: Slunce, typy hvězd, supernova, černé díry, souhvězdí, astronomická jednotka
- Galaxie: Mléčná dráha, Andromeda, Kvazar

### 4) Energie, Teplo a Transportace energie

- Energie
- Teplo
- Transportace energie

### 5) Lidské tělo

### 6) Vědecké biografie

## 7. ročník

### Historie a Geografie

Hlavní témata historie v 7. a 8. ročníku se budou věnovat době americké demokracie. Geografie bude následovat hlavní kurikulum historie a žáci v 7. ročníku se budou učit o geografii Evropy, Spojených států Amerických a Japonsku.

Amerika se stává světovou mocností

První světová válka 1914-1918

a) Historie

---

## b) Geografie Západní a Střední Evropy

- Povrch: Alpy, Apeniny, Karpaty, Pyreneje
- Dunaj a Rýn
- Moře: Jadranské, Egejské, Baltské, Černé, Středozemní, Severní
- Populace a přírodní zdroje, kyselá deště
- Jazyk, náboženství
- Dědictví Římské říše: města, dopravní cesty
- Průmyslová revoluce a urbanizace
- Skandinávie: Dánsko, Norsko, Švédsko, Finsko, Island
  - Města: Kodaň, Oslo, Stockholm, Helsinky
- Spojené království: Velká Británie (Anglie, Skotsko, Wales) a Severní Irsko
  - Irské moře, Lamanšský průliv
  - Severní moře, zemní plyn a ropa
  - Anglie: Londýn, Temže
  - Skotsko: Glasgow, Edinburgh
  - Severní Irsko: Ulster a Belfast, spor mezi katolíky a protestanty
  - Irsko: Dublin
- Francie
  - Alpy, Mont Blanc
  - Řeky Seina a Rhona
  - Biskajský záliv, Calaiská úžina
  - Korsika
  - Města: Paříž, Lion a Marseille
- Belgie, Nizozemí a Lucembursko
  - Města: Brusel, Amsterdam, Rotterdam, Hague
- Německo
  - Města: Berlín, Bonn, Hamburg, Mnichov
  - Porúří: důlní oblasti, industriální města včetně Essen
  - Největší populace v Evropě, silně industrializované
- Rakousko a Švýcarsko
- Alpy
  - Města: Vídeň, Bern, Ženeva
- Itálie

- 
- Apeniny
  - Ostrovy Sardinie a Sicílie
  - Města: Milán, Řím, Benátky, Florencie
  - Pyrenejský poloostrov: Španělsko a Portugalsko
    - Města: Madrid a Lisabon

## 2) Ruská revoluce

### a) Historie

### b) Geografie

- Přehled:
  - Největší země světa
  - Klima
  - Populace je koncentrována na Západě od pohoří Ural
  - Sibiř: bohatá na přírodní zdroje
  - Mongolsko: Ruskem ovládaný stát mezi Ruskem a Čínou
  - Bohaté na ropu a zemní plyn
  - Dobře umístěné přístavy
- Území
  - Řeka Volha a Don (propojené kanálem)
  - Kaspické a Aralské moře (vysušovány v důsledku zavlažování)
  - Japonské moře a Beringův průliv
- Města: Moskva, Petrohrad, Vladivostok, Volgograd

## 3) Amerika od 20. let po New Deal (Nový úděl)

### a) Amerika ve 20. letech

### b) Velká hospodářská krize

### c) Prezident Roosevelt a Nový úděl

## 4) Druhá světová válka

### a) Nárůst totalitarismu v Evropě

### b) Druhá světová válka v Evropě a doma v USA (1939-1954)

### c) Druhá světová válka v Tichém oceánu, konec války

- Geografie Japonska

---

## 5) Geografie Spojených států amerických

- Povrch:
  - Atlantská nížina a nížina Mexického zálivu, Appalačské pohoří, Středozápad USA, Velké planiny, Skalnaté hory, Velká pánev, Pacifické pobřežní pásmo, Arktické pobřežní pláně
  - Hory: Skalnaté, Appalačské, Sierra Nevada, Kaskádové pohoří, Adirondacké pohoří, pohoří Ozark
  - Horské vrcholy: McKinley, Rainier, Whitney
  - Mexický záliv, Chesapeaksová zátoka, Sanfranciský záliv, Pugetův záliv, Velké Solné jezero, Velká jezera (Hořejší, Huronské, Michiganské, Erijské a Ontarijské jezero)
  - Řeky: Mississippi, Missouri, Ohio, Colorado, Hudson, Columbie, Potomac, Rio Grande, Tennessee
- Politické, ekonomické a sociální vlastnosti
  - 50 států a jejich hlavní města, Washington D.C., Portoriko, Panenské ostrovy a Guam
- Města: Atlanta, Baltimore, Birmingham, Boston, Charlotte, Chicago, Cincinnati, Cleveland, Dallas, Denver, Detroit, Houston, Kansas City, Los Angeles, Memphis, Miami, Milwaukee, Minneapolis, New Orleans, Norfolk, Philadelphia, Phoenix, Pittsburg, Portland, St. Louis, San Antonio, San Diego, San Francisco, Seattle, Tampa
- Populace
  - Osídlení USA
  - Hustota obyvatelstva
- Regiony
  - Nová Anglie
  - Středoatlantská oblast
  - Jih
  - Středozápad: Rezavý a Kukuřičný pás
  - Jihozápad: Sun Belt
  - Horské státy
  - Západní pobřeží: Zlom San Andreas, Kalifornský akvadukt – systém zdroje vody
  - Zásoby uhlí, ropy a zemního plynu
  - Zemědělské oblasti
- New York City
  - Bronx, Brooklyn, Manhattan, Queens, Staten Island

- 
- Broadway, Fifth Avenue, Madison Avenue, Park Avenue, Times Square, Wall Street, Central Park, Harlem, Greenwich village

## Přírodní vědy

- 1) Struktura atomu
- 2) Chemické vazby a reakce
- 3) Buněčné dělení a genetika
- 4) Historie Země a životních forem
  - a) Paleontologie
  - b) Geologický čas
    - Stáří Země
    - Distribuce organismů po Zemi jako důsledek deskové tektoniky
    - Prekambrium
    - Paleozoikum
    - Mezozoikum
    - Kenozoikum
- 5) Evoluce
  - a) Evoluce
  - b) Přirozený výběr
  - c) Vyhynutí a specializace
- 6) Vědecké bibliografie

## 8. ročník

### Historie a Geografie

Kurikulum historie a geografie navazuje na kurikulum 7. ročníku. Žáci se v 8. ročníku budou učit o Středním východu, Jižní Asii, Číně, Kanadě, Mexiku a době po Studené válce.

- 1) Rozpad evropské koloniální soustavy



---

a) Rozpad Britského impéria

- Vznik Commonwealthu
- Osamostatnění Irska
- Indické hnutí za nezávislost
- Geografie Indie a Jižní Asie
  - Přehled:
  - Dědictví Britského impéria: Anglický jazyk, systém železnic
  - Himaláje, Mt. Everest, K-2
  - Velmi vysoká hustota a růst obyvatelstva, hladomor
  - Monzuny
  - Řeky: Ganga, Indus a Brahmaputra
  - Arabské moře, Bengálský záliv
  - Pákistán, Karáčí, Bangladéš, Srí Lanka
  - Indie:
    - Druhá nejlidnatější země světa
    - Samozásobitelské zemědělství
    - Kastovní systém
    - Dillí, Bombaj, Kalkata a Čennaí
    - Dlouhodobé napětí mezi Hinduisty a Muslimy

a) Vznik Čínské lidové republiky

- Čína pod evropskou nadvládou
- Komunisté u moci
- Geografie Číny
  - Přehled:
  - 1/5 světové populace, 3 největší území světa
  - 4000 let stará civilizace
  - Mnoho dialektů (Mandarínština, Kantonština)
  - Hongkong, Taiwan
  - Povrch:
    - Žlutá a Modrá řeka, Žluté moře, Východočínské moře, Jihočínské moře
    - Tibetská náhorní plošina, poušť Gobi
    - Velká čínská zeď, Velký kanál
    - Sociální a ekonomická charakteristika:

- 
- Města Peking, Šanghaj, Kanton, Šen-jang
  - Největší světový producent uhlí, nerostů a zemědělských produktů
  - Ropné zásoby na pobřeží
- 2) Studená válka
- a) Příčiny Studené války
  - b) Korejská válka
  - c) Amerika a Studená válka
- 3) Afroamerické hnutí za občanská práva
- 4) Válka ve Vietnamu a vzestup sociálního aktivismu
- a) Válka ve Vietnamu
  - b) Sociální a environmentální aktivismus
- 5) Střední východ a ropná politika
- a) Historie
  - b) Geografie Středního východu
    - Přehled
      - Oblast dávných civilizací, Nil, Mezopotámie, Úrodný půlměsíc
      - Horké aridní podnebí, chudé půdy
      - Jazyk: Arabština, Turečtina (Turecko), Hebrejšťina (Izrael), Perština (Írán)
      - Náboženství: Převládá Islám, sekty (Sunnité a Šiité), svatá místa Mekka a Medina
    - Ropa
      - Největší světové zásoby jsou v oblasti Perského zálivu.
      - Těžba ropy vyžadovala západní technologie, které do oblasti přinesli nové kulturní vlivy odlišné od Islámu.
    - Egypt
      - Nejlidnatější arabský stát, řeka Nil a jeho delta, Vysoká Asuánská přehrada, Násirovo jezero
      - Káhira, Alexandrie
      - Suezský průplav, Sinajský poloostrov, Rudé moře
    - Izrael
      - Vytvořen v roce 1948 OSN jako Židovský stát.

- 
- Jeruzalém: Svaté město Judaismu, Křesťanství a Islámu
  - Tel Aviv, Západní břeh Jordánu, Pásmo Gazy, Golanské výšiny
  - Řeka Jordán, Galilejské jezero, Mrtvé moře, Akabský záliv
  - Státy a města Středního východu
    - Libanon (Bejrút), Jordánsko (Ammán), Sýrie (Damašek), Irák (Bagdád), Írán (Teherán), Kuvajt, Saudská Arábie (Rijád, Mekka)
  - Turecko
    - Istanbul (dříve Konstantinopole), Bospor a Dardanely, Atatürkova přehradní nádrž na řece Eufrat
- 6) Konec Studené války: Rozšíření demokracie a následné změny
- a) Americká politika
  - b) Rozpad SSSR
  - c) Komunistická Čína
  - d) Současná Evropa
  - e) Konec Apartheidu v Jihoafrické republice
- 7) Občanská výchova: Principy a struktura Americké demokracie
- 8) Geografie Kanady a Mexika
- a) Kanada
    - 10 provincií, 2 spolková teritoria, Nunavut a Ottawa
    - Řeka a záliv svatého Vavřince, Hudsonův záliv, řeka Mackenzie, hora Mount Logan
    - Dva oficiální jazyky: Angličtina a Francouzština
    - Montreal, Toronto, Vancouver
    - Většina obyvatel Kanady žije do 100 mil od hranic s USA.
    - Bohaté nerostné bohatství v Kanadském štítu, vývozce obilovin
    - USA a Kanada mají největší otevřené hranice na světě.
    - NAFTA
  - b) Mexiko
    - Mexiko City: domov pro ¼ obyvatel Mexika, časté zemětřesení
    - Guadalajara, Monterrey
    - Pohoří Sierra Madre, Kalifornský záliv, poloostrov Yucatán

- 
- Ropná pole a zásoby zemního plynu
  - Rychlý růst počtu obyvatel
  - NAFTA, Maquilandora

### Přírodní vědy

V 8. ročníku se v předmět Přírodní vědy zaměřuje především na Fyziku. Obsah předmětu Vědy o Zemi zahrnuje pouze podkapitola Magnetismus: Magnetické pole Země.